

Köszönetmondás nemzeti zarándoklattal is

Jövő év áprilisában magyar nemzeti zarándoklat lesz a Vatikánban – adta hírül Erdő Péter bíboros, miután Ferenc pápa október 2-án fogadta őt Veres András püspökkel, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnökével és Kocsis Fülöp görögkatolikus érsek-metropolitával közösen a Vatikánban. Erdő Péter elmondta: köszönetet mondtak Ferenc pápának április végi magyarországi látogatásáért. A pápa látogatása „egész Magyarország ügye volt”, amely új lendületet és új erőt adott az egész katolikus közösségnek – jelentette ki a bíboros. Kiemelte, a Szentatya magyarországi beszédeinek üzenetei az oktatási programba is bekerültek: a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora elküldte az összes egyetemnek Ferenc pápa beszédét, amely az információtechnológiai karon hangzott el. A küldöttség egy különleges, egyetlen példányban készült, fehér bőrkötésű kötetet ajándékozott a katolikus egyházfőnek, amely a Magyarországon elhangzott beszédeit tartalmazza olasz, angol, német, spanyol és magyar nyelven. A vendégek egyúttal bejelentették Ferenc pápának, hogy szeretnék a hívekkel együtt is köszönetet mondani, ezért 2024 áprilisára nemzeti zarándoklatot terveznek.

Ferenc pápa kiemelte a Novák Katalin államfővel augusztusban tartott találkozóját, akivel a család értékeiről, a népesedés problémáiról hasonló gondolkodást képviselnek.

A Szentatya fontosnak tartja, hogy Magyarország geopolitikai helyzeténél fogva ne csak politikailag, hanem egyházilag is híd legyen Kelet és Nyugat között, mivel mindig is emberek és kultúrák találkozási pontjának számított. „Számunkra ez történelmi megerősítést is jelent, hiszen ezt a szerepet töltöttük be és töltjük be most is. Azt hiszem, Magyarország alkalmas erre, hiszen összetett kultúránk, nyelvzetünk van, és katolikus hitünk is alkalmas arra, hogy híd legyen protestánsok és keletiek között is. Az egyház számára jó eszközzé tudunk válni” – nyilatkozta Veres András. Az MKPK elnöke beszámolt az MTI-nek arról is, hogy Ferenc pápával az Ukrajnából folyamatosan érkező menekültekről is beszéltek, akik számára a magyar egyház segítséget nyújt, a többi között a gyermekek oktatásának támogatásával. A kelet-ukrajnai humanitárius segítségről is szó esett, ahol magyar közösség él és ahova nagyon sokan menekülnek az ország nyugati részéből.

Kocsis Fülöp külön köszönetet mondott Ferenc pápának, amiért felkereste a budapesti görögkatolikus közösséget a Rózsák terén található templomban, amivel a pápa kifejezte, hogy fontosnak tartja hangsúlyozni a keleti egyházzal való közösséget.

(Vö.: Sárközy Júlia, MTI)

A célbaérkezettek napja

Sokan kérdezik tőlem, hogy miért szerepel annyit a halál az írásaimban, miért hálnak meg a főszereplők, miért vagyok ennyire pesszimista.

A kérdés nagyon mai, a válasz örök: mert hiszek abban, hogy a halál nem az életnek a vége, hanem a beteljesedése, átlépés egy szebb, jobb és igazabb világba. Amíg valaki él, nem tudjuk, hogy sorsa, lelkének útja merre visz: a jót vagy a rosszat választja. Ezért viszem el a történeteket mindig a szereplő haláláig, hogy a végső, az új életbe való átlépés előtt még egyszer vissza tudjunk pillantani s meglássuk mindennek az értelmét.

A másik kérdés, hogy miért kell idő előtt meghalniuk a jóknak. A válaszom az előzőhöz hasonló: mert ők már elérték a teljességet, elrendezték sorsukat itt és az eljövendő világban is. Nekik ez az idők teljessége: nem évben, hanem életben mérve.

Katolikus vagyok, gyermekkoromtól kezdve megtanultam, hogy a halálban ne ellenséget, hanem Isten küldöttjét lássam – ettől még az írásaimban sem tudok és nem is akarok elvonatkoztatni. Ma már meghamisították ezt a kifejezést: a Halál Angyala, de a régiiek tudtak valamit, tudták, hogy a halál nemcsak Isten szolgálja, de a mi barátunk is. Nem elmúlás, hanem beteljesedés.

A hit tényként kezeli a reményt.

A hazát, nem okvetlenül az országot, hanem annál egyszerre többet és kevesebbet is értve alatta. Mert nekem a haza a falumban kezdődik, s nem ér véget az államhatároknál.

És a családot, minden tagját, az élőket s az elköltözötteket, akik mellettem állnak, s akik a föld alatt fekszenek, egyaránt beleértve.

Rozványi Dávid

Simpf János Az akácfa

Áll egy vén akácfa
A mi házunk előtt.
Ki ültette oda,
Vajon melyik előd?

Melyik elődömnék
Jutott az eszébe,
Hogy e fát ültesse
A házunk elébe?

Biztos nagyapámnak
Juthatott eszébe,
S ő ültette e fát
Mostani helyére.

Nőni kezdett e fa,
Terebélyesedett.
De az én nagyapám
Mind kisebb s kisebb lett.

Elköltözött tőlünk
Ki a temetőbe,
De a fát itt hagyta.
Lehet, hogy emlébbe...

A fa minden évben
Mélyen meggyászolja,
Mikor levélkőnyvét
A bús földre sírja.

Ezt súgják a földre
Hulló levél-kőnyvek:
„A jó nagyapádról
Sose feledkezz meg!”

Megőrzöm emlékéit
Drága nagyapámnak,
Mert e fát ültette
Nekünk, unokáknak.

Élet és halál

Írta: Vencser László

Halottak napja körül a maga módján minden ember szembenéz az élet és a halál gondolatával. Még azok is, akik nem vallják magukat hívő, gyakorló vallásos embereknek, meglátogatják szeretteik sírját a temetőben.

A keresztény, Jézus-követő ember megvizsgálja a születés és halál között kiteljesedni próbáló életét. Önmegvalósítása során azonban nem elég csak e két pólus közötti „történelmet” önmagában szemlélni, hanem egy bizonyos, tudatosan megállapított célt is el kell érnie. Jelen, jövő és múlt – életvitelnek, stílusának, magatartásának meghatározó „tényezői”. Lelki tekintetét a halálon túli jövő felé kell irányítania, és ebben a ráirányultságban meg kell küzdenie azokkal az emberi határokkal, korlátokkal, amelyeket a körülötte lévő világ, az embertársak, a körülmények állítanak elé. Ilyen módon nemcsak saját élete lesz vizsgálódásának, eszmélődésének tárgya, hanem az egész történelem is, amely saját halála után változatlan ütemben folytatódik.

Cselekvése során az ember életének tapasztalatai magasságokat és mélységeket idéznek fel. E tapasztalatok mindig kapcsolódnak a külső cselekedetet meghatározó belső döntéshez, amely megfelel a kitűzött célnak. Az az istenhívő ember, aki életét ráirányítja a jóra, hosszú távon nem tud

Istentől, életének végcéljától eltávolodni. Élete boldog vagy boldogtalan lehet, mivel nincs előre eldöntve, ilyen vagy olyan lesz-e életének menete. Ő maga alakítja, kovácsolja az Istentől kapott nagy ajándékot. Ebben a munkában nem amolyan gépezetként van jelen és vesz részt, hanem gondolkodó, alkotó személyiség módjára. Ezért nem lehet közbömbös, hogyan éli ezt az életet. A Teremtő, aki őt behelyezte ebbe a világba, őt fogja majd megkérdezni és nem a szomszédait, hogy milyen is volt a földi élete. Őt kérdezi majd annak tartalmassága, kiteljesedtsége, alkotóképessége felől, benne akarja „ellenőrizni” önmaga vállalásának hitelességét. Saját maga felel majd törekvéséről, hogy a zűrzavarokban is megvalósította-e az Isten által neki kiosztott feladatot... és számot ad majd a sikerekről meg a sikertelenségekről.

A Szentírás az étellel kapcsolatosan a lényegest emeli ki, vagyis annak tartalmát és kiteljesedtségét hangsúlyozza. Az Ószövetség – mivel az örök üdvösség gondolata még nincs annyira kidolgozva benne, mint az Újszövetségben – a hosszú földi életet Isten nagy ajándékként mutatja be, amely egyben jutalom a parancsok hűséges követéséért. E hosszú élet azonban csak abban az esetben áldás, ha telítve van boldogsággal.

(folytatás a 2. oldalon)

Hálaadás és kérés Mariazellben

Vencser László és barátai együtt imádkoztak a kegyoltárnál

Zengett a Nyiljon ki szívetekben az örömvirág kezdetű ének 2023. szeptember 12-én, kedden délután 15 órakor a mariazelli bazilika kegyoltára körül. Hét lelkipásztor és mintegy ötven hívő zengte, hogy hallja meg az egész világ: „Édesanyánk, hozzád jöttünk, lángadozva, mert szeretünk, ó, Szűz Mária!”

Vencser László az elmúlt félévben alig hagyta el lakóvárosát, a felső-ausztriai Linzet, minden figyelmét a gyógykezelésekre összpontosította. Fizikai erőnlété azonban már jó ideje szinte semmit nem érzelt a háttérben húzódó betegségből, éppen ezért elérkezettnek látta az időt arra, hogy közösségi programban vegyen részt. Szülőfalujában, Ditróban Isten szolgálja Márton Áron püspök kézföltétele által történt pappá szentelése (1971. szeptember 12.) 52. évfordulójának alkalmát ragadta meg arra, hogy tartalmas és szép papi éveit hálaadó szentmisét mutasson be, egyúttal kérje az égiek segítségét gyógyítása és gyógyulása hátralévő szakaszához – s mindezt barátaival együtt tegye, nem is akárhol: a Mariazelli Istenanya lábainál. Megszólította hát Ausztria-szerte élő, hozzá közel álló papi és világi ismerőseit, s közöttük nem akadt olyan, aki a hívószóra nemmel válaszolt volna.

Ezért gyűltünk össze olyan sokan ezen a hétköznapi koradélutáni órában a Stájerország és Alsó-Ausztria határán 1200 méter magasan fekvő híres zarándokvárosban, Közép-Európa egyik legismertebb Mária-kegyhelyén. Az oltárnál Vencser László jobbán és balján két volt tanítványa állt: Szabó Ernő linzi magyar lelkész, az idegen nyelvű pasztoráció egyházmegyei vezetője és Pál László kismartoni püspöki vikárius. Mellettük koncelebrált még Ilk

Antal nyugalmazott alkoventi plébános, Augustinov Sebestyén, a mariazelli kegytemplom gyóntatópapja, egykori gyulafehérvári diáktárs, Varga János, a bécsi Pázmáneum rektora és Molnár Ottó, a gráci magyarok és osztrákok lelkipásztorja.

A hívek soraiban az ünnepelt ott láthatta Csibi Krisztinát, a budapesti Magyar-ság Háza igazgatóját; Wurst Erzsébetet, a bécsi Kaláka-Club elnökét; Szabó Verát, a linzi egyházközösség világi elnökét férjével együtt; Beranek Helgát, volt bécsi titkárnőt; lányával együtt Karlheinz Richtert, aki

Balról jobbra: Ilk Antal, Pál László, Szabó Ernő, Vencser László, Augustinov Sebestyén, Varga János és Molnár Ottó

az utóbbi években szinte mindig jelen volt a Vencser László által, országos nemzeti igazgatósága idején szervezett tanulmányi utakon – és még nagyon sok kedves ismerős, jó barát jelen volt Ausztria legkülönbözőbb vidékeiről. Négy, a csoportunktól független magyar zarándok is, akik éppen akkor a kegyhelyen tartózkodtak, szintén bekapcsolódott a szentmisébe.

(folytatás a 2. oldalon)

Evilági örök élet?

Halottak napján a halandók kegyelettel adóznak a halottaknak. Elmélázunk a bibliai igén: „Emlékezz, ember; hogy porból vétetél és porba térsz!” A szeretet a novemberi kopár temetőt virágoskertté varázsolja. Májusban sincs oly sok virág a temetőben, mint halottak napján.

Jó napot, jó egészséget – köszönünk el egymástól. Az egészségnél nagyobb jót egymásnak nem is kívánhatunk. Mit meg nem tesz az ember az egészségéért? Figyelemmel kíséri az egészséges táplálkozásról, életmódról szóló híradást, rendszeres orvosi ellenőrzésnek veti alá magát. Az újságok, folyóiratok, orvosi szakvélemények, reklámok elárasztanak tanácsokkal, alig szabadulunk tőlük. Az orvosi rendelőben, kórházban a negatív lelet hallatán boldogan felsóhajtunk, megnyugtató magunkat: csak átmeneti a kóros tünet, rövidesen minden rendben lesz.

A betegség elmúltával egészségesnek érezzük magunkat, de meglehet, hogy valójában tünet nélküli kórt hordozunk magunkban. A gyógyszerárak, orvosi rendelők veszélyeztetett létünkre emlékeztetnek. Életünket rövidebb, hosszabb betegségek tarkítják. Erre utal az egyházi ének is: „a halál és élet harcba száll” egymással. Ha-

landó létünk ellenére az életöszön folyton úrrá lesz rajtunk. A létért való küzdelemben alig gondolunk az elmúlásra. Elégedetlenség vagyunk sorsunkkal, ugyanakkor az élethez körömszakadtáig ragaszkodunk. A Csárdás-királynő operett bohó hangulatot sugall, mégis hiteles életérzést közvetít: „Te rongyos élet, bolondos élet! Mitől tudsz olyan édes lenni, mint a méz?... Leszokni rólad, Istenem, milyen nehéz.” A hívő ember a mennyországba készül, de a halálról nem akar hallani.

Az evilági örök élet bizarr gondolatán már az ókor embere is eltűnődött. A mitológiában Tithonus halandó férfi léte Aurorának, a hajnal istennőjének lett a férje. A szerelmes istennő férje számára Zeusztól halhatatlanságot kért, amit az istenek fejedelme teljesített is. Csakhogy az istennő elfelejtett a halhatatlanság mellé örök fiatal-ságot is kérni. Így aztán Tithonus egyre öregebb lett, de nem tudott meghalni. A végén már teljesen tehetatlenné vált, se kezét, se lábát nem tudta mozgatni. Haláláért könyörgött az istenekhez, de hiába, örök evilági életre lett kárhoztatva. Végül az istennő is kiábrándult élőhalott férjéből, bezárta, magára hagyta.

Játszaduzzunk el a gondolattal: mi történne, ha valaki megérné a 969 évet élt bibliai Matuzsálem korát? Még a gondolat is rémisztő. Hosszú évszázadok rég letűnt nemzedékei után még mindig élni, amikor már időtlen idők óta családtag, barát, ismerős már rég halott? Milyen lenne az elélt állapot, amelyből rég eltűntek a gyermekkor emlékei, a kamaszkor szerelmei, a család-alapítás, gyermeknevelés, szakmai, művészi élmények izgalmi?

Nem kedveljük a temetőt, talán azért sem, mert a temető illúziómentes. Vágyainknak itt nem támadnak súlyosmárményai – a költő szavaival élve. Itt számszegetten minden porba hull. A sír mellett földbe gyökerezik lábunk, a síri csendben a szeretett halott koporsója láttán háborgunk, perlekedünk az éggel, kérdések villannak fel bennünk: miért éppen ő... miért most... miért ilyen váratlanul... A koporsóra hulló göröngyök zaja behasít szívünkbe. Miért kell porrá válnia annak, aki értelmet, tartalmat, színt adott életünknek? Az ember annyiszor hal meg, ahányszor szeretteit eltemeti.

A tengerbe visszatérő folyók „belehalnak” a tengerbe. Valójában nem szűnnek meg, csupán hazatalálnak. E metafora ta-

láló képe, hasonlata a halálnak. Élni lehet így-úgy, összezárva ezzel-azzal, de meghalni csak egyedül lehet. Az egyedi lét egyedi halálba torkollik. A fizikai halál fájdalomt életünk számtalan „halála” enyhíti. Feloldódunk, szinte elveszítjük önmagunkat, „belehalunk” egy-egy élmény mámorába, egy szerelmi együttlétbe, egy szimfónia égbemelő dallamába, egy művészi alkotás szépségébe. Hirtelen megfeledezzük önmagunkról ahhoz, hogy sokszorosan visszakapjuk önmagunkat. Minden élmény egy csipetnyi halhatatlanság.

A halál abszurditását a kereszt vízszintes és függőleges vonalai érzékeltetik. Felültesen nézve az élet vízszintes vonalnak tűnik: a bölcsőtől a koporsóig. Valójában az élet a kereszt függőleges vonalához igazodik, amelyben a mélység és a magasság egyaránt megtalálható. Az élet nem egysíkú, pillanatról pillanatra történő céltalan araszolás, hanem a keresztnek mélységgel és magassággal párosított kettőssége. Nagy Konstantin császár megsejtett valamit e misztériumból, azért varratta katonái ruhájára a kereszt jelét, alatta ezzel a felirattal: „E jelben győzni fogsz!”

Czirják Árpád

Élet és halál

(folytatás az 1. oldalról)

A hívő ember azonban a szenvedés ellenére is elfogadja az életet, ahogyan az a szenvedő Jób esetében is példaként áll előttünk.

Az Újszövetség már hangsúlyozottan azt tanítja, hogy az élet igazi ura az Isten, aki „kiosztja” az életet, az ember pedig elfogadja – mint üdvösségének egyik előfeltételét. A testi életet ugyanis felváltja a jövődől, halál utáni élet. Ettől a pillanattól kezdve vezet-

szerep jut a hitnek, amely Jézus feltámadásának tényére alapozva a jövődől életet igennel tudja megválaszolni. Jóllehet ezen a földön a megtestesüléssel ebből az életből már megjelent „valami”, az ember részéről mégis szükségesség az erőfeszítés, az elkötelezettség. Ezt a ténytet pedig az ember hitben és szeretetben megtapasztalja, elfogadja.

A Szentírás tanítása az emberi magatartást illetően nagyon sokatmondó. Az élet ugyanis olyan érték, amit a keresztény ember hivatásként kapott Istentől, és amit vele és embertársaival való közösségben óhajt

kiteljesíteni, de abban a tudatban, hogy a halál után is van élet. Itteni, evilági életvitele szerint csak ennek fényében tud az utolsó pillanatra a teljességre törekedni. Ezért alkot az ember oly módon, mintha örökké élne. Igen, valójában örökké él. A születés és halál közötti időszak – nevezzük egyszerűen földi életnek – így mindig telített tud lenni. Az ember innen kapja a maga igazi méltóságát, mivel léte, egész földi élete az Isten teremtő és megváltó művének része, de olyan formában, hogy ebben a teremtmény is tevőleg van jelen.

Mindez magában hordozza a keresztény élet erkölcsi alapját, amely természetesen erkölcsi felszólításokkal is jár. Az emberi élet szent, mert az élő ember kezdetől fogva igényli Isten teremtő erejét – még talán a nem hívő is, tudattalanul. Az emberi élet állandó kapcsolatban marad az Istennel, fő céljával. Neki tartozik az ember felelősséggel: mit tesz saját életével és a másokéval – legyenek azok megszületett vagy megfogant életék.

Ne csak most, novemberben gondolkozunk el mindezekben.

Hálaadás és kérés Marizellben

(folytatás az 1. oldalról)

Elsőként Szabó Ernő atya lépett a mikrofonhoz. Elmondta: Vencser László úton van az aranymiséától a gyémántmise felé, s azt kívánta, jusson is el oda, sőt még azon túl is, jó erőben, jó egészségben.

Bevezető- és köszöntőszavaiban Vencser László kifejezte örömét az öt körülvevő sokaság láttán, és előrevetítette, hogy hálát adni jött el ide a Szűzanya lábaihoz, egyúttal kérni is szeretné a Jóisten segítségét az október 6-án rá váró (később október 13-ra halasztott) műtéti beavatkozásokhoz.

A *Gott in der Höh sei Preis und Ehr* kezdetű ének után a szentleckét is német nyelven olvasta fel az ünnepelt bécsi barátja, Karlheinz Richter.

Az *Angyaloknak királynéja...*, *Rózsafüzér Királynéja...*, *Békességnek Királynéja...* és *Magyaroknak Nagyasszonya, tiszta Szűz...* éneksorok is teljesen betöltötték a kegytemplomot, mert szívből fakadt fel az oltárnál és a padosorokban ülőkből, igazán a szívükből csengett.

A Szent Lukács könyvéből (1,39–56) kiemelt evangéliumi részt, Mária *Magnificat*-ját Varga János rektor olvasta fel.

Homíliájában Vencser László röviden visszatekintett az elmúlt 52 évre és valamivel hosszabban az elmúlt hat hónapra. Megemlékezett utóbbinak a nehézségeit, de azt is, hogy milyen sokaktól milyen sok támogatást kapott ez alatt. Köszönte a sok imát és a tevőleges segítségnyújtásokat

is linzi, bécsi és burgenlandi földijeinek, jótévedőinek, köztük Szócs János és Manyi ditrói születésű, jelenleg Burgenlandban élő házaspárnak; és egy másik kedves, Bécsben élő családnak: a szintén ditrói Molnár Andrásnak és Gyergyóújfaluból elszármazott feleségének, Ilusnak lányaikkal együtt.

A hívek két nyelven – németül és magyarul elhangzó – könyörgéseit Ilk Antal és Varga Gabriella olvasta fel.

Krisztus testét Pál László és Augustinov Sebestyén atyák által vettük magunkhoz és örömeinket az *Égből szállott szent kenyér* énekkel fejeztük ki.

A szentmise végén először Varga János rektor szólt az egybegyűltekhez és az ünnepelthez. Mindszenty József egykori nyughelye közelében mindenekelőtt elimádkozta a bíboros-hercegprímás boldoggá avatásáért szóló imádságot, majd úgy fogalmazott, hogy ő is Vencser László tanítványának tartja magát, sokakkal, mindazokkal együtt, akik jelen vannak. „Bécsbe érkezésemről fogva segített, támogatott. Ha szükségem volt valamire, kereshettem, kérdezhettem őt” – emelte ki.

Augustinov Sebestyén, a szép esemény házigazdája is hangot adott örömének, hogy e nagy zarándokcsoport együtt imádkozott és éppen itt, Marizellben tette ezt, majd a jelenlévő hat pap közös ajándékként átadott Vencser Lászlónak egy Mariazelli Istenanya-domborművet, valamint a karmelita

növérké figyelmességéeként két nagy kézművesgyertyát.

A csoport ezután elimádkozta közösen az *Üdvözlégy*, *Mária*, valamint a *Most segits meg, Mária* imádságokat.

A szentmise a *Grosser Gott, wir loben dich* és a *Boldogasszony anyánk* éneklésével, az együttlét pedig a csoportfotózás után a Mariazellerhof cukrászdában a délutáni kávé és sütemény mellett kötetlen beszélgetéssel ért véget, amelyre Vencser László minden vendégét meghívta.

Az imádságot Vencser László gyógyulásáért, egyénileg és együtt is, továbbfolytatjuk – hogy majd újra visszatérhesünk Marizellbe újabb hálaadásra.

Varga Gabriella

Diaszpórákonferenciát tartottak Budapesten

Európa, Észak- és Dél-Amerika, valamint Ausztrália húsz országából a magyar katolikus közösségek papjai és lelkipásztori munkatársai közül több mint ötvenen gyűltek össze 2023. szeptember 22–23-án Budapesten a D50 Katolikus Rendezvényközpontban, hogy megosszák egymással tapasztalataikat. A baráti és testvéri légkörű találkozóon Mohos Gábor és Fábry Kornél püspök atyák is jelen voltak.

A magyar diaszpórapasztoráció a Kárpát-medencén kívül élő magyar katolikus közösségek lelki gondozását jelenti, elsősorban Európa, Észak- és Dél-Amerika országai-ban, illetve Ausztráliában, ott, ahol nagyobb létszámban élnek magyarok. Bár az említett közösségek egyházzójogilag a területileg illetékes egyházmegyék főpásztorainak hatáskörébe tartoznak, de az anyaország erkölcsi és anyagi felelősséget hordoz, hogy segítse a határon túli katolikus közösségeket.

Az első magyar katolikus diaszpórapasztorálkozót Cserháti Ferenc püspök, a külföldi magyarok főpásztorja hívta össze 2018-ban, Esztergomba. A második és a harmadik találkozót 2019-ben és 2021-ben Budapesten tartották, az ideje a negyedik ilyen alkalom volt. A résztvevők nagy hálával és tisztelettel emlékeztek meg Cserháti Ferenc püspökről, aki nagyon sokat tett a magyar diaszpórák közösségek gondozása és erősítése terén.

„Szerte a világon, Isten kegyelméből, a nagy történelmi kirajzások tagjainak megfogvatkozása és a súlyos paphiány ellenére élnek és virulnak a közösségek. Mindig jönnek újak, és többnyire fiatalok, akik tanulnak vagy dolgoznak. Közös felismeréssé lett, hogy nagyon oda kell figyelni az újonnan érkezőkre, hogy tudjanak róluk és hogy tudassák velük a helyi magyar katolikus közösségek létét, elérhetőségüket és programjaikat. Örömmel láttam, hogy magától érte-

tődő a diaszpórában az egymásra utaltság a papok és a hívek között” – írja beszámolójában P. Vértessaljai László SJ. Helyzetbe-mutatását így folytatja: „A külföldi magyar közösségek tagjai többnyire betagozodnak a lakóhely szerinti helyi plébániák életébe, ám időről időre, heti, havi vagy kéthavonkénti rendszerességgel találkoznak egymással. A találkozókat szíve a magyar nyelvű szentmise, magyar énekekkel, amire az animátorok alkalmi miselapokat készítenek elő. A közös éneklés még inkább egybefogja a szentmise híveit, akik az oltárra helyezett magyar zászló előtt éneklék el a mise után a Magyar Himnusz és a Boldogasszony anyánk ősi éneket. A szentmisét követő ebéd – miközben ízesen megidéz a hazai konyhát – valójában az otthonlét érzését teremti meg, és alkalmat ad arra is, hogy a 30-40-50 fős közösségek tagjai személyesen szóljanak magukról. Házasságkötések

révén gyakran jönnek a hitvesek, többnyire magyar asszonyok férjei, akik tagjai a közösségnek és ők is otthon vannak benne. A bolognai közösségben szerzett tapasztalatom, hogy egy lelkes magyar asszony halála után, özvegygé lett olasz férje tovább is jár közénk, mert »anch'io ci sono a casa«, mert »én is otthon vagyok itt«.

A budapesti konferenciát a Szent István-bazilikában szombat este tartott, a Migránsok és Menekültek Világnapjához kapcsolódó Nemzetek miséje zárta, amelyen együtt voltak a magyarországi, főként budapesti különféle külföldi közösségek tagjai, olaszok, spanyolok, németek, vietnamiak, kínaiak, afrikaiak. S mert a szentmise az olvasmányok, könyörgések és az énekek révén soknyelvű volt, ezért pünkösdi hangulat ke-rekedett. Mint egykor a Coenaculumból kilépő apostolok körül.

(Vö.: Vértessaljai László SJ, Vatican News)

Fazekas Ferenc a Szabadkai Egyházmegye új püspöke

Őszentsége Ferenc pápa Msgr. Fazekas Ferencet, a Szabadkai Egyházmegye egyházmegyei kormányzóját szabadkai püspökké nevezte ki – közölte 2023. október 7-én, szombaton déli 12 órakor a Szentszéki Sajtóiroda. A döntést a belgrádi apostoli nuncius, Msgr. Santo Rocco Gangemi vatikáni nagykövet ezt követően hirdette ki az egyházmegyei papság és a sajtó képviselői jelenlétében.

Msgr. Fazekas Ferenc 1958. szeptember 9-én született a vajdasági Óbecsén. Az általános iskolát 1965 és 1973 között a helybéli Petőfi Sándor Általános Iskolában, gimnáziumi tanulmányait 1973 és 1977 között a Paulinum Püspöki Klasszikus Gimnázium és Kiszemináriumban végezte. A Szabadkai Egyházmegye növendékeként lépett be a Zágrábi Érseki Szemináriumba, a Katolikus Teológiai Fakultáson tanult filozófiát és teológiát 1977 és 1984 között. 1984. június 29-én szentelték pappá Szabadkán az Avilai Szent Teréz-székesegyházban. Az első két szolgálati évét káplánként 1984 és 1986 között Zomborban a Szentháromság-plé-

bánián töltötte, majd 1986-ban a topolyai Sárlos Boldogasszony-plébánia segédlelkésze volt. Ezzel egyidejűleg Bajsán plébániai kormányzó 1988-ig, közben kisegítő plébánoshelyettes Topolyán. 1988 és 1993 között plébániai kormányzó Gomboson és Militicsen. 1993-tól Bajsán, 1994-től Zentán a Szent Ferenc-plébánia, 1998-tól a topolyai Sárlos Boldogasszony-plébánia, 2021-től pedig a szabadkai Szent György-plébánia plébánosa. Közben 2001-től a Karitás Bizottság tagja, 2005-től a topolyai Jézus Szíve-vikária kormányzója, 2005 és 2012 között a Topolyai Esperesi Kerület esperese, 2012 és 2020 között pedig a Tiszamenti Főesperesi Kerület főesperese. 2020-ban nevezték ki a Szabadkai Egyházmegye általános helynökévé. Ezt a szolgálatot Slavko Večerin püspök 2022. augusztus 26-án bekövetkezett haláláig végezte, majd 2022. augusztus 29-én megválasztották a Szabadkai Egyházmegye egyházmegyei kormányzójává.

(Kép és szöveg forrása: Szabadkai Egyházmegye)

Lucsok Péter Miklós az új munkácsi megyéspüspök

Szintén 2023. október 7-én, szombaton délben tették közzé a Vatikánban, hogy Ferenc pápa a 49 éves Lucsok Péter Miklós domonkos szerzetest, a Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye segédpüspökét, eddigi apostoli kormányzóját az egyházmegye megyéspüspökévé nevezte ki.

Lucsok Péter Miklós 1974. március 26-án született Munkácson. 1994-ben lépett be a domonkos rendbe, 2000-ben tette le örökfogadalmát. Teológiai tanulmányait a domonkos filozófiai és teológiai főiskolán végezte Krakóban; 2003. június 24-én szentelték pappá. Jaltában, Szentpéterváron, Csorkivban, Lembergben és Hmel-

nyickijben szolgált lelképásztor-ként. 2018 júliusában lett a lembergi domonkos közösség előjárója. 2019. november 11-én Ferenc pápa

kinevezte a Munkácsi Egyházmegye segédpüspökévé. 2022. január 28-án a Szentatya elfogadta Majnek Antal OFM munkácsi megyéspüspök lemondását, Lucsok Miklós segédpüspököt pedig apostoli kormányzóvá nevezte ki. Miklós atya az ukrán mellett magyarul, szlovákul, oroszul, lengyelül és angolul is beszél. Megyéspüspöki kinevezését az egyházmegye minden templomában ünnepélyes hangszóval hirdették ki.

(Kép és szöveg forrása: Munkácsi Egyházmegye)

A kinevezett megyéspüspök atyáknak szerkesztőségünk nevében a Jóisten bőséges áldását kívánjuk életükre is főpásztori szolgálatukra!

Az igazság nem szubjektív, hanem objektív: Jézus Krisztusnak hívják

Négyszáz éves a bécsi Pázmáneum

Pázmány Péter esztergomi érsek 1623. szeptember 20-án írta alá a bécsi Collegium Pazmanianum papnevelő intézet alapítólevelét. „Hívság csak azt szeretni, ami hertelenséggel elmúlik, és oda nem sietni, ahol örökkévaló öröm találtatik” – ezzel a Pázmány-idézet mint mottóval hívta a vendégeket 2023. szeptember 20-ára, alapításának 400. évfordulójára a bécsi Collegium Pazmanianum. Az ünnepi szentmisét Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspök mutatta be; a házigazda Varga János rektor mellett két vendég is koncelebrált: Labancz Zsolt, a piaristák ausztriai tartományfőnöke és Holló István deutschlandsbergi plébános, gráci magyar lelkész.

Köszöntőjében Varga János rektor feltette a kérdést: magunkat ünnepeljük? A válasza ez volt: „Nem! A szent helyet, ahol örökkévaló öröm találtatik, és annak Urát, minden szentség forrását, az egyedül Szentet. Egy általunk nehezen átlátható időtávlatról, 400 évről van szó, ami a történészeknek is több szakterületnyi idő. Maga az alapítás ideje is négy, négy és fél év, 1618, illetve 1619-ben kezdődött és 1624-ben teljesedett be. Háborúskodások, a kassai vértanúk kora volt ez.” Idézte Pázmány Péter imáját, amely jól mutatja az alapító lelkületét, amellyel létrehozta Bécsben a róla elnevezett kollégiumot a papság elitképzésére: „Áldott légy, én Istenem, ki az igaz hit által megmutattad gazdagságnak gondolhatatlan kincsét, és Krisztus által minden lelki áldomásokkal megáldottál minket. [...] Hogy pedig hasznos és gyümölcsös légyen bennem ez a te ajándékod, adjad

a rektor a következő rövid imával adta át jelképesen a püspöknek: „Urunk, a Te szeretted a kulcs, amellyel megnyitod számunkra az utat a mennybe. Add, hogy amikor az angyalok kenyerének őrzési helyét megnyitjuk, akkor szívünk is nyíljon meg Előtted, akiből minden forrásunk fakad!”

Prédikációjában Fábry Kornél kiemelte Pázmány Péter nagylelkűségét, hiszen saját pénzén vette meg az épületet, fontos volt számára, hogy befektessen egy olyan intézménybe, ahol elitképzés történhet. A szónok hangsúlyozta: a bíboros-érsek célja az volt, hogy a papok jól képzettek legyenek. Feltette a kérdést a jelenlévőknek: vajon mennyire ismerjük hitünket, a Bibliát, a katekizmust? Kinek van meg otthon az Egyház katekizmus? Majd így folytatta: van egy jó híre azoknak, akik nem tették föl a kezüket: megvan mindenkinek, hiszen megtalálható, elérhető a világhálón, ott bárki kinyithatja, elolvashatja, bármilyen nyelven.

A második, amit megtanulhatunk Pázmánytól, hogy fontos a hitünket ismerni, mert az az igazság, amit hirdetnünk kell. Ma a tolerancia diktatúráját éljük, mindenkinek igazat kell adni. Az igazság azonban nem szubjektív, hanem objektív: Jézus Krisztusnak hívják.

A harmadik dolog, amit megtanulhatunk Pázmánytól, hogy találjuk fel magunkat. A török által lerombolt országban sok minden nem volt lehetséges. De ő megtalálta a módját, megtalálta itt Bécsben a legjobb helyet, ahol ezt az intézményt létrehozhatja. Pázmány számára nem volt lehetetlen ez a misszió. Sosem szabad nekünk sem feladnunk. Talán Pázmány se gondolt arra, hogy 400 évet megél ez az alapítás, de itt vagyunk, és úgy tűnik, a pokol kapui ezen sem vesznek erőt. Bár közel volt többször a megszűnéshez, de itt van, és ma is jönnek vendégek, kispapok és papok. Segít az intézmény, hogy jobban megismerjük hitünket.

A mai kor az ideiglenesség kora, de nekünk hosszútávon kell gondolkodnunk – hangsúlyozta Fábry Kornél. – Ez a kulcs: hogy tudom-e, mi a legfőbb célom. A mai ünnep felhívás számunkra is, hogy legyünk nagylelkűek, gondolkodjunk hosszútávon, ne essünk kétségbe, hogyha éppen nem kedvezőek a körülmények, hanem igyekezzünk megtalálni a legjobb megoldásokat. Ha ezáltal egyre inkább megismerjük hitünket, mindig a helyes úton fogunk járni, és ezzel nemcsak magunknak segítünk, hanem mindazoknak, akik hozzánk fordulnak a kérdéseikkel. Hiszem, hogy aki az igazságban marad, az a Jóisten számára is kedves, másokat is az üdvösségre tud segíteni,

ami az Egyház végső célja: hogy mindenkiket Krisztushoz, az üdvösségre vezessen – mondta végül a püspök.

A szentmisét követően Szilágyiné Bátorfi Edit nagykövet az alábbi gondolatokhoz szövegezte az egybegyűlteket:

„Tisztelt Hölgyeim és Uraim, Kedves Janó atya! Nagy örömmre szolgál, hogy bécsi nagyköveti kinevezésem elején egy ilyen történelmi eseménynek lehetek részese, én is külön köszönhetem Önöket. Köszönöm Varga János atyának a megtisztelő felkérést. Külön köszöntöm Fábry Kornél püspök atyát, Méhes Márton, a Collegium Hungaricum igazgatóját, Wurst Erzsébetet, a Kalácska-Club vezetőjét, Hollós Józsefet a Központi Szövetségtől és Batthyány Lászlót, a Szent István Egyet elnökét. Nagy öröm számomra látni, hogy a Bécsben élő magyarok együtt ünneplik Magyarországról legrégibbi oktatási intézményének 400. születésnapját. Köszöntöm Horváth Vivient, a Magyarok Kenyere – 15 millió búzaszem program projektvezetőjét, és a budapesti ciszterci Szent Imre Templom Kórusát; nagy öröm, hogy a bécsi magyarok ünnepségének színvonalát emelik jelenlétükkel.

Nehéz szavakat találni a hálaadó szentmise keretében Fábry Kornél püspök atya szavait követően. Azokat hallgatva az jutott eszembe, hogy világi mércével mérve is milyen nagy jelentőségű volt Pázmány investíciója, amely immár 400 éve kamatozik és milyen nagy kamatokkal. Mégis engedjék meg nekem, hogy egy banális témát emeljek be a beszélgetésbe. Valamikor a '90-es évek elején bemutatott komédia jutott az eszembe, amelyben a bonyodalmak csúcspontján az öt meglátogató lelkésznek azt mondja a maffiafőnök, aki próbál jó útra térni: »Atyám! Van, amikor csak a hit segít!«

Valóban életünk bonyodalmai során milyen sokszor szembesülünk ezzel a helyzettel, és milyen fontos, hogy ilyenkor álljon mellettünk egy lelkész, aki segít végigmenni az utunkon, aki segít megérteni, miről szól és hová vezet, megismerni a katekizmust, ahogy ma hallottuk. Segít feltárni a lényegét. Ennek a jelentősége ma, amikor körülöttünk olyan hangos és egyre érthetlenebb a világ, felbecsülhetetlen. A Pázmáneum sok ezer felszentelt papot adott a közösségnek. Olyan támogatókat, akik segítettek a rájuk bízottaknak. Az intézmény 400 év magyar történelmének viharait kiállva mindig befogadó volt. A mai alkalomra készülve, történetét

olvasva találtuk, hogy növendékei nemcsak magyarok lehettek, hanem szlávok, németek és később más nemzetek képviselői is, ami univerzalitásáról tanúskodik. Közép-Európa lelki túléléséhez is nagyban hozzájárult tehát ez az intézmény.

Hálát adunk azért a több ezer pappá szentelt emberért, akik tanulmányaikat az évszázadok során a Pázmáneum falai között végezték, és akik később Európa-szerte hozzájárultak a lakosság lelki és szellemi fejlődéséhez. Hálát adunk a külföldön élő magyar lelképásztorokért, akik a külföldi magyar közösség lelkiezésén keresztül pótolhatatlan feladatokat látnak el a magyar diaszpórában. Elkötelezetten szolgálnak magyarok a magyarokért, azért, hogy nemzetáruik külföldön is megmaradjanak jó kereszténynek és jó magyarnak. Azt hiszem, a teremben ülök mind egyetértéssel abban, hogy hálát adhatunk a Collegium Pázmáneum jelenlegi rektoráért. Köszönetet mondhatunk Varga János atyának mindenkorai szolgálat- és segítőkészségéért, a közösségért való szüntelen tenni akarásáért, a világ jobbításán való örökös fáradozásáért. Janó atya több mint tizenhárom éve szolgálja a kereszténységet és a magyarságot itt Bécsben, lelképásztori tevékenységét kulturális programok és záródoklatok szervezésével, rendszeres írói, szerkesztői, tudósítói aktivitásával teszi gazdagabbá, teljesebbé. Kedves Janó atya, azt most meg tudom ígérni, hogy nagyköveti időm alatt partner leszek a magyarság egységéért kifejtett munkásságában. Isten éltesen, Collegium Pázmáneum! Köszönöm, hogy meghallgattak.”

*

Az ünnepi alkalmon közreműködött a budapesti ciszterci Szent Imre-templom kórusa, Csányi Tamás vezetésével. Az este örömteli együttléttel, agapéval folytatódott, ahol átadták Molnár-C. Pál Szent Család című festményét és felvágta a születésnap tortát, amely egyedi recept alapján készült és a P400 nevet kapta.

„Szép volt az ünnep, örvendünk, hogy ott lehettünk! Fábry püspök még 400 évet kívánt a Pázmáneumnak. Isten hallgassa meg!” – jegyezte meg az esemény után a Bécsben élő Molnár-Simon Ilona.

Az ünnepi megemlékezések a következő hónapokban továbbfolytatódnak.

(Forrás: Collegium Pazmanianum, volksgruppen.orf.at és Életünk szerk.)

szent malasztodat, hogy teelőtt menyegzős ruha nélkül, pusztán ne találtassék az én hitem, hanem szeretet által munkálkodván, jószágos cselekedetekkel ékesíttessék; és nemcsak szóval, de cselekedettel, sőt, ha szükség, halálommal az igaz hitről bátoros vallást tégyek mindenekelőtt; tudván, hogy aki megtagadja az igazságot emberek előtt, megtagadatik tőle az élet napján. [...] Ebben a hitben akarok itélőszéked eleibe menni. Tarts meg, Uram, engem végig az igaz tudományban. A te szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Amen.”

Még a mise kezdetén elhangzott az egyik adventi ó-antifóna: „Ó, Dávid kulcsa és Izrael királyi pálcája! Amit te megnyitottál, azt senki be nem zárja, amit te bezártál, azt senki ki nem nyitja: jöjj, szabadítsd ki a börtönből a foglyokat, akik sötétségben és a halál árnyékában ülnék!” A 400. évfordulóra ugyanis fontos ajándékot kapott az intézmény: a tabernákulum új, Pázmány Péter monogramjával díszített egyedi kulcsát. Ezt

Az irgalom mentheti meg a világot

Hajdúnánáson jártunk a XIII. Székely Menekültek Emléknapiján

Több mint egy évtizedes hagyománya van a Székely Menekültek Emléknapijának Hajdúnánáson: 2011 óta minden év szeptemberében meghívott vendégpap által celebrált szentmisével és ünnepi programsorozattal emlékeznek meg arról, hogy az első világháború vérvizataros éveiben a hajdúsági város több mint három ezer, főleg Csík vármegyéből érkezett székely menekültet fogadott be, átmeneti, egy-két évnyi időtartamra, a hazatérésükig. Az idei, XIII. Székely Menekültek Emléknapiján, 2023. szeptember 17-én az ünnepi szentmisét a gyergyószéki Ditró plébánosa, Baróti László Sándor szentszéki tanácsos mutatta be. Vele koncelebrált az Ausztriából érkezett Vencser László, a háziga Juhász Imre plébános, Mézes Attila kiségitő lelkész, Lukács Imre görögkatolikus parókus és Hollik György görögkatolikus hitoktató, hittanár. A kántori szolgálatot Szócs Andor, a Nyíregyházi Egyetem Alkalmazott Humántudományok Intézetének adjunktusa végezte. Ezúttal sem maradt el a templomkertben álló emlékjelek megkoszorúzása, az ünnepséget pedig a plébánia újjólag kialakított közösségi házának a megáldása tette teljessé. Az eseménynek a Debreceni Magvető Alapítvány és a Jakab Antal Keresztény Kör mellett kiadóhivatalunk, a Misszió Média Kft. is társszervezője, lapunk, az *Életünk* újság pedig mediapartnere volt.

„Azért jöttem ide, hogy köszönetet mondjak a hajdúnánásiaknak, hogy szeretettel befogadták bajba jutott, menekülő véreimet. Jövetelemnek a másik célja, hogy imád-

kozzunk az irgalmasságot gyakorlókért és a befogadottakért, mutassuk be együtt az ő emlékükkért ezt a szentmisét, de imádkozunk önmagunkért is, hogy mindig tudjuk mi is gyakorolni Istennek ezt a nagy irgalmasságát, amelyet az őseink olyan szívből jövően és olyan természetesen tudtak gyakorolni” – szövege a nánásiakhoz a szentmise megkezdése előtt Baróti László plébános. Figyelmességének egyik jele, egy faragott kis székelykapu már ott állt az oltáron, de tartogatott még meglepetést a vendégatya a nánásiaknak. A kis székelykapu mellett az oltáron egy üvegedény is állt, amelyre a Csíksomlyói Szűzanya és a ditrói nagytemplom fényképét ragasztotta és amelybe egy marék földet helyezett a ditrói plébánia udvaráról. Az edényre Vörösmarty Mihály *Szózatának* egyik versszakát írta: „Ez a föld, melyen anyiszor / Apáid vére folyt; / Ez, melyhez minden szent nevet / Egy ezredév csatolt.” „Ez a föld emlékeztessen bennünket arra, hogy Isten teremtette a földet és rá az embert, és mindannyian testvérek vagyunk. Meg kell hogy ismerjük egymást mindennap, mindenkor; de különösen a bajban” – folytatta gondolatait Baróti atya, majd megáldotta a ditrói földet, ezekkel a szavakkal: „Istenünk, emlékeztess bennünket mindennap arra, hogy mindannyian testvérek vagyunk, egymásnak meg kell bocsátanunk és alkalomadtán bocsánatot is kell kérnünk. Adj erőt és bátorságot, hogy ki tudjunk lépni önmagunkból és segíteni tudjunk bajba jutott testvéreinken minden helyzetünkben.”

Prédikációjában Baróti László arról beszélt, hogy a kiengesztelődés az emberi élet alapfeltétele, éppen ezért el kell mélyítenünk a szívünkben az irgalmasságot és gyakorolnunk kell azt mások felé.

A szentmise után Buczkó József néprajzkutató-muzeológus, az egyházközség világi elnöke felelevenítette az emléknapi életre

hívásának előzményeit és hagyományait, majd a két ditrói atya, Baróti László Sándor és Vencser László elszórta a marék ditrói földet az 1916-ban Hajdúnánáson befogadott és később ott elhalálozott székely menekültek emlékére állított keresztnél, a Jakab Antal Keresztény Kör, valamint az egyházközség képviselője pedig elhelyezte a befogadás emlékkövénél a kegyelet koszorúját. Azután a közösség, Juhász Imre atya vezetésével imát mondott Baróti László Sándor testvéröccse, a mindössze két héttel korábban tragikus körülmények között elhalálozott Baróti Csaba székelyszentkirályi plébános lelki üdvéért.

Jézus megtanít bennünket emberként élni (Baróti László Sándor szentbeszéde)

Krisztusban Kedves Testvérek! A mai evangéliumnak és a szentmise olvasmányainak a témája a megbocsátás, a kiengesztelődés. Az Úr Jézus üzenete és életfeladata volt, hogy meggyőzzön bennünket arról, hogy Isten a világgal kiengesztelődött és éppen ezért nekünk is ki kell engesztelődniünk egymással. Ezt egy olyan világba hozta el az Úr Jézus, amely mind a mai napig a *szemet szemért, fogat fogért* „törvényt” követi. Ezért van háború ma is, ezért kellett 1916-ban a székelységnek idemenekülnie és ezért menekülnek ma is más földrészekről hozzánk szerencsétlenül járt emberek, legközelebről az ukránok. Addig, ameddig a *szemet szemért, fogat fogért* kegyetlen elve szerint él az emberiség, addig mindig lesznek menekültek, mindig lesz szenvedés, háború, boldogtalanság – és addig nem lesz béke a földünkön.

Természetesen minden jóakarátú emberben felvetődik a kérdés: hogyan lehetne ezt megállítani, hogyan lehetne egy új világot létrehozni, szeretetben, békében, testvériségben élni. A mai evangéliumban az Úr Jézus elhozza ennek az életnek a képletét, tudniillik azt, hogy meg kell bocsátanunk egymásnak – meg kell tanulnunk megbocsátani.

A megbocsátásnak két mozzanata van: a bocsánat kérése és annak elfogadása, az irgalom felajánlása. Ezt csak azok tudják megtenni, akik maguk is részesedtek már Isten kiengesztelődésében. Szent Pál apostol a korinthusiakhoz írt második levelében azt mondja: *Mi azt a békét és kiengesztelődést hirdetjük nektek, amelyben nekünk is részünk volt.* Először tehát mi részesedünk ebben a békében, kiengesztelődésben, irgalomban, bocsánatban. Meg kell hogy tapasztaljuk Isten szívének a jóságát ahhoz, hogy ez megszülessék bennünk és mi is szétoszthassuk másoknak. Addig, amíg nincs meg bennünk Isten békéje, kiengesztelődése, irgalma, irgalmas szeretete, ameddig ezt nem kaptuk meg, addig nem tudjuk átadni másoknak.

Máté evangéliumának a 18. fejezete ezt vázolja fel előttünk: hogy kinél van ez a kiengesztelődés, hogyan kaphatjuk meg és hogyan adhatjuk át másoknak. A példabeszéd főszereplője a király, akinek az intézője tízezer dénárral tartozik neki és nem tudja visszafizetni azt. A király megsajnálja adósát és azt mondja neki: *Nem emlékszem a tartozásodra. Elengedem.* Az intéző megtapasztalta a király nagy szívét. Egy ilyen élmény elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy gyakorolhassuk az irgalmat mások felé. Csak akkor tudjuk ezt megtenni, ha már megtapasztaltuk valahol az életünkben a nagylelkűséget, az irgalmat, a megbocsátást.

Istennek mi is olyan sokkal tartozunk, hogy nem is tudjuk azt a földi életünkben összegyűjteni és Neki adni. Mert Ő a Minden, mi pedig porszemek vagyunk. Mégis az Isten, az Atya annyira szeret bennünket, hogy bár képtelenek vagyunk jóvátenni azt, amit előrtunk a földi életünkben Vele szemben, Ő mégis megbocsát. Mert végtelenül szeret minket. Az Ő szeretetének nincsen határa.

A keresztény életnek a szíve közepe és alapja ennek a szeretetnek a megtapasztalása és birtoklása. Gondolatok Ferenc pápára, aki korunk nagy lelkeségét hirdeti a világban, nemcsak pápa, hanem korunk nagy spirituális, olyan admirális, aki maga halad az első vonalban, ő maga mutatja, hogy mit kell tennünk a keresztény életben. Jelmondataul választotta: *„Miserando atque eligendo”* („Megkönyörült és kiválasztotta”, Mt 9,9). Irgalomra szoruló és irgalmat nyer. Könyörületre szoruló és megkönyörült ember – hirdeti a világban. És tud szolgálni nyolevnanhat éves kora ellenére. Az irgalomból, az Isten jóságának a megtapasztalásából adódik az energiája, hogy hirdesse Krisztust ennek a könyörtelen világnak és szinte egyedül foglaljon állást a béke mellett és harcoljon érte.

Az intéző a példabeszédben az irgalmat nem tudta kamatoztatni, nem osztotta szét. A kiengesztelődésnek a második mozzanatát ő nem tette, Isten békéjét magába zárta, elrejtette a talentumot, a kincset. Jézus a hegyi beszédben arra biztat bennünket: *Legyetek a világ világosságai.* Mert a hegyre a várost nem azért építik fel, hogy rejtve legyen, hanem hogy mindenkinek világítson. *Legyetek a föld sója.* Tanítsátok meg az embereket arra, hogy szép az élet, békeséges az élet, ha van megbocsátás. *Legyetek irgalmasak* – mondotta –, *mint ahogy irgalmas a ti menygyei Atyátok is.* Az intéző nem gondolt arra az irgalomra és arra a szeretetre, amiben ő is részesült, és nem adja tovább. Találkozott a szolgatársával, aki neki csak száz dénárral tartozott, ezerszer kevesebbel, mint amennyit neki elengedtek. Rimánkodott előtte, mint ő a király előtt: *Légy türelemmel hozzám és mindent vissza fogok fizetni neked.* De ő nem engedte el a tartozást, nem volt olyan irgalmas, mint amilyen irgalmas őhöz volt a király. Megkötöztette, megbilincselte és a tömlöcbe vitette a szolgatársát.

Az Úr Jézus az evangéliumban megtanít bennünket imádkozni. Gondolatokat, perspektívát ad, előremutat, hogy hogyan éljünk. A Miatyánkban kérjük az Atyát: *„És bocsásd meg a mi vétkeinket”*, miképpen mi is megbocsátunk másoknak. Isten bocsánatának a feltétele az, hogy mi is tudjunk másoknak megbocsátani. Isten irgalma elnyerésének a feltétele az, hogy azt mi is adjuk másoknak – és ingyen. Mert Isten nekünk is ingyen adja.

A székely menekülteket annak idején a hajdúnánásiak ingyen fogadták be. Semmilyen haszon nem fűződött a gesztusukhoz. Ráadásul katolikusok sem voltak, hanem reformátusok. De tudták gyakorolni az irgalmat, a könyörületességet, a befogadást. Bár véreik voltak, mégis távoli, ismeretlen, idegen emberek, akikben felismerték a testvért. Mert valahol ők is megtapasztalták a szívükben ezt a befogadást, ezt a szeretetet, ha máshol nem, itt a templomban, az evangéliumban, a kereszténységben. Jézus megtanít bennünket emberként élni, a *szemet szemért* és *fogat fogért* ördögi korból kiragad bennünket, és elvezet egy szabad életbe, ahol nem a bántások, nem a történelmi csalódások vezetnek bennünket, hanem a Lélek, Istennek a Lelke, Krisztusnak a Lelke. Ez segít minket, hogy új embereké legyünk.

Valaki egyszer azt vetette a szememre, hogy a kereszténység már nem korszerű. Hogyne volna korszerű a kereszténység, amikor a világ mai legnagyobb problémájára ez adja az egyetlen választ! Ferenc pápa sürgeti a leginkább a mai háborús összedőlés és véres világban: tegyék le már a fegyvert, bocsássatok meg egymásnak, mert testvérek vagytok. A kereszténység mindig hozza a válaszokat az emberiség legaktuálisabb kérdéseire. Sokszor az egyetlen választ, mint ahogyan ma is.

Dante Alighieri a XVI. században az *Iszter színijáték* egyik énekében, *A purgatórium*ban feldolgozza, hogy Montefeltro Bucoante gróf a ghibellinek seregében a pápa ellen harcol, megsebesül és meghal. A tisztítóztűzben egyik utolsó sóhajával a Boldogságos Szűz Mária felé kiált: *Mária, mentsd meg a lelkemet!* És az istenanya kimentí a pokolból. Drámai a leírásban ahogyan toporzékol, őrzöng a sátán, hogy egyet-

Az ünnepség utolsó mozzanataként a hajdúnánási római katolikus egyházközség Községi Házának ünnepélyes átadásának és megáldásának lehettünk tanúi és részesei. Varga Lilla programmoderátor tájékoztatta a jelenlévőket arról, hogy az épület több évtizeddel korábban épült, garázként és raktárként használták, de volt, amikor lakásként is működött. A Soltész Miklós vezette egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkárság 15 millió forinttal járult hozzá a plébániafelújítás első ütemének munkálataihoz. Ezt saját forrással kiegészítve, a terveknek megfelelően kialakítottak egy nagyobb, előadások, közösségi összejövetelek, hittanos és felnőttcsoportok programjai számára alkalmas helyiséget; ebben jelenleg *Papi liturgikus öltözetek, liturgiák kellek* címmel kiállítás is látható. Az épületben konyha, két kétszemélyes hálószoba és fürdőszoba áll a vendégek rendelkezésére. A bútorok és a faliképek a hívek felajánlása.

A ház létrejöttéről szóló részletes tájékoztatás, valamint Zagyi G. Ilona *Házszentelésre* című versének elhangzása után az épületet Baróti László Sándor plébános áldotta meg; a szenteltvízhintés alatt a hívek az *Üdvösséget* kezdte éneket énekeltek. Az együttléti szeretetvendégséggel zárult.

„Áldás legyen e ház minden kövén, áldás azon, ki átlép a küszöbén!” – ezt kívánjuk mi is a hajdúnánási római katolikus templom, plébánia és közösségi ház küszöbét bármikor, jó szándékkal átlépőknek!

Kép és szöveg: Varga Gabriella

len szó, amellyel a gróf irgalomért könyörgött az Isten anyjához, megmentette. Nem az életét, az sokkal kisebb: az üdvösségét.

Ez az egyetlen szó, az irgalom megmenti, megmentheti a mai világot. És megmenthet bennünket is, ha befogadjuk és továbbadjuk. Az emberiség legnagyobb szereplője ma nem az ügyvédek és az ítélkező bírák, hanem azok, akik az irgalmat meghallják és azt mások felé gyakorolják.

A második világháború után mindenki elítélte a németeket. Ujjal mutogattak rájuk. Miközben Németországban sok ártatlan ember lelkileg és testileg is szenvedett, éhezett, éhezett az emberek bocsánatát, és mivel az országot a földdel egyenlővé bombázták, az sem volt, mit enniük, P. Werenfried van Straaten katolikus pap Hollandiában kezdte kongatni a világ nagyharangját az irgalomért, a megbocsátásért. Leveleket írt ismerőseinek azokba az országokba is, amelyek elítélték Németországot, és kérte a lelki segítséget, az irgalmat, a megbocsátást, az élelmiszert. Az emberek pedig összecsomagolták a szalonnát és az egyéb élelmeket és elküldték a bajbajutottaknak. Ennek a papnak a munkássága rádöbbentette a világot arra, hogy mindenben van jóság, sőt több jóság van, mint amennyit kívülről látunk az emberekben. Az emberek alapvetően jók – de ezt a jóságot ki kell csalogatni, ki kell húzni belőlük. És akkor tudjuk jókká tenni az embereket, ha mi készek vagyunk arra, amit Jézus kér tőlünk: hogy másoknak megbocsássunk. A bocsánatnak, az irgalomnak a gyakorlása a keresztény, egyáltalán az emberi életnek a feltétele – olyan, mint a virágnak a napfény vagy a víz, ami nélkül nincs élet. A bocsánat, az irgalom, a kiengesztelődés hiánya, a háború elpusztítja az életet, az erőszak megszüntetheti a földön a civilizációnkat és a porba sülyeszthet bennünket. Éppen ezért el kell mélyítenünk a szívünkben Isten irgalmát és át kell adnunk másoknak.

A szentmise liturgiájának egyik legfontosabb szimbóluma a kiengesztelődés. A Miatyánkban, még az áldozás előtt, mielőtt Krisztussal találkozoznánk, arra hív a liturgia, hogy *„Engesztelődjétek ki szívből egymással”*. Aki nyújtja a kezét a másik felé, az adja, aki pedig megfogja a mellette ülő ember kezét, az elfogadja Isten békéjét, és majd továbbadja a másik mellette lévőnek. Ez szimbólum a liturgiában, amit ki kell vinnünk az életbe és ott gyakorolnunk kell újra és újra a szívünkkel. Isten békéjét, Isten szeretetét ki kell osztanunk, mint ahogy kiosztották a hajdúnánásiak a székely menekülteknek. Adja a Jóisten, hogy mindannyian tudjunk gyakorolni ezt az irgalmat úgy, hogy elfogadjuk és továbbadjuk. Amen.

Gyermekeknek

Segítség a hideg napokon

Ilyenkor, ősz végén egyre hidegebbek a reggelek és az esték, sőt sokszor már napközben is fel kell vennünk a nagykabátot. Hálát adhatunk a Jóistennek, hogy van mit magunkra öltönnünk, van meleg lakásunk, fűtött iskolába, munkahelyre járhatunk nap mint nap. Gyakran látjuk, hogy nem egy embertársunk az utcán tölti a hideg őszi, téli éjszakákat. Így van ez manapság, és így volt évszázadokkal, évezredekkel ezelőtt is – elég, ha ennek a hónapnak az egyik legkedveltebb szentje, Tours-i Szent Márton püspök élettörténetére gondolunk.

Márton még római katonatiszt és katekumen (a keresztségre készülő felnőtt) volt, amikor a legenda szerint megtörtént az a találkozás a koldussal, amelyet oly sok gyönyörű műalkotás megörökített. A katona Márton egy hideg téli napon lóháton közeledett a francia város, Amiens kapujához, amikor a lova egyszer csak visszahőkölt, mert az utat beborító hó mintha elkezdett volna „mozogni”. Hamarosan egy szakadt ruhás, didergő, éhes koldus bújott elő a hó alól, s kezét Márton felé nyújtva alamizsnát kért. Márton azonban nem sokkal korábban egy katonatársával minden pénzét eljátszotta, így más lehetőséget talált a segítségre: fogta

nagy, meleg köpenyét, kardjával kettévágta, és az egyik felét ráterítette a koldusra.

Évekkel később, amikor Márton már Tours város püspöke volt, a katedrális felé sietve ismét találkozott egy szakadt ruhában kéregető koldussal. A püspök megkérte a vele tartó egyik papot, hogy hozzon gyorsan meleg ruhát a szegény nincstelenek. Ahogy a pap elindult, Márton püspök levetette a saját ruháit, ráadta a koldusra, rajta pedig csak egy vékony ing maradt. Amikor a pap megérkezett a meleg ruhával, látta, hogy a koldus nincs sehol, püspöke pedig egy szál ingben áll a nagy hidegben. Márton felvette a koldusnak szánt, zsákszövetből készült, szegényes ruhát, s ebben vonult be a székesegyházba bemutatni a szentmisét – a papság legnagyobb megdöbbenésére...

Közeleg a tél, vegyünk példát Szent Márton püspökről! Ha van a családodban olyan ruha, amely nélkülözhető, add oda egy nélkülöző embertársunknak, akár személyesen, akár Egyházunk valamelyik karitatív szervezete segítségével! Nemcsak a rászoruló, a Jóisten is nagyon fog neki örülni!

Kovács Péter

Hírek Innsbruckból

Az innsbrucki magyar katolikus közösség tagjai 2023. szeptember 10-én zarándokúton jártak, ezúttal a dél-tiroli Riffiánt, a Mária Hét Fájdalma-kegyhelyet keresték fel. A másfél kilométeres erdei úton a Hét fájdalom-emlékoszlopoknál imákkal és elmélkedésekkel haladtak végig, majd a zarándoklatot a kegytemplomban közös imádsággal zárták.

*

Október 8-án, vasárnap, Magyarok Nagyszonyja ünnepén Hirschberger Raimund diakónus által vezetett igeliturgia keretében emlékeztek meg Szent István királyról, aki Magyarországot így ajánlotta Mária oltalmába: „Mennyek királynője, e világ jeles újjászervezője, végső könyörgéseimben a szentegyházat a püspökökkel, papokkal, az országot a néppel s az urakkal a te oltalmadra bízom; nekik utolsó istenhözadót mondva lelkeket kezdedbe ajánlom” (Székesfehérvár, 1038. augusztus 15.). Az egyházközösség vezetősége az igeliturgia után agapére is meghívta a megjelenteket.

*

November 12-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a közösség halottaiért mutatja be a szentmisét a Pannonhalmáról érkező Hegedüs Odó atya.

*

December 10-én, vasárnap a magyar anyanyelvi oktatás és a Bóbita Gyermekcsoport közös betlehemes játékára várják a híveket.

*

December 17-én, vasárnap az ünnep 16.30-kor a gyermekek karácsonyi köszöntésével kezdődik, majd 17 órakor karácsonyi szentmisét mutat be a szatmári egyházmegyes Simon Attila atya. Simon Attila Kökényesden született 1980. február 18-án. 2005-től a szatmárnémeti székesegyház segédlelkésze volt, 2006–2008 között az ausztriai Gmünd helyettes lelkészeként szolgált. 2008-tól Szamosdara volt a szolgálati helye, 2013-tól pedig Nagykárolyban a Kalazanci Szent József Római Katolikus Liceum spirituálisaként tevékenykedett. 2019-től püspöki titkár, ifjúsági- és miniszterlelkész volt, közben 2020-tól a székesegyház helyettes-plébánosi teendőit is ellátta. 2022-től Szatmárnémetiben a Szent János Apostol és Evangélista-templom plébánosa volt. 2023-ban visszatért Ausztriába, jelenleg St. Antonban teljesít szolgálatot.

A december 17-i innsbrucki ünnepegy 19 órakor a saggeni fűvősnégyes adventi koncertjével zárul.

*

Az innsbrucki magyar katolikus közösség a Magyar Házban (A-6020 Innsbruck, Richard Wagner Str. 3.) minden hónap második vasárnapján ünnepli magyar nyelvű igeliturgiáit vagy vendégpapok jóvoltából szentmiséit. Az egyházmegyei megbízott: dr. Hirschberger Raimond diakónus, világi elnök: dr. Szabados Péter, elnökhelyettes: Szalai Benedek.

Az Ég tartja Zsuffa Tündét

A legolvasottabb kortárs magyar író népszerűsége okainak fürkészése

Megjelent kötetét keresik, vásárolják, az újakat sürgetik, türelmetlenül várják. Előadásain Magyarország- és Kárpát-medence-szerte teltházyian isszák szavait. Bármihhez nyúl – regény, könyvbemutató, sajtóesemény, NEK, rádióhangjáték, musical, adventi videókalendárium... –, megfényszeríti és magasra emeli azt. De mi a titka Zsuffa Tündének? Több mint nyolcévnyi ismeretség, barátság és munkakapcsolat alapján engedjenek meg nekem erről egy személyes hangú eltűnődést.

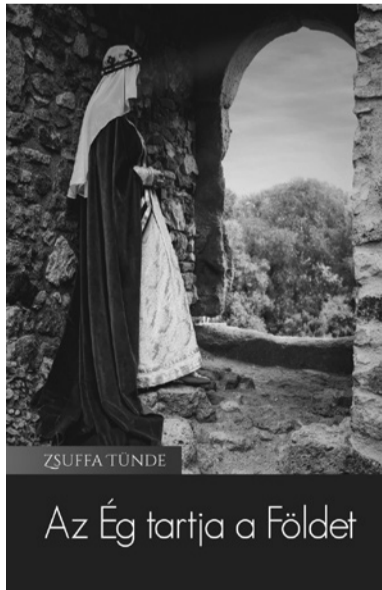
Először 2012-ben találkoztam vele a Bécsi Magyar Nagykövetségen, de akkor még csak futólag, egy kitüntetésátadási eseményen. Aztán 2014-ben Lakiteleken a Népfőiskolán, de ott is csak futólag. Az első személyes és kiadós beszélgetésünk alkalmán 2015 őszén következett el. Akkoriban jelent meg második, *Angyal a földi pokolban* című könyve (az első az édesapjáról szóló *Parika rummal* volt), ennek kapcsán társalogtunk Bécsben, ahol ő élt és dolgozott, én pedig néhány hónapos átmeneti szolgálatot láttam el. Legalább két órán át tartó társalgásunk kivonata-nyomata meg is jelent aztán a *Keresztény Élet* hetilap karácsonyi számában. Ezzel kezdetét vette két olyan esztendő, amikor közvetlen közlő ismerhettem meg különleges személyiségét és kísérhettem figyelemmel írói útjának kibontakozását, fedezhettem fel a sikerét már akkor előrevetítő jelenségeket. 2015. november 5-i Pázmáneumbeli könyvbemutatóját például „szívszorító” jelzőkkel illetem a beszámolóimban, s azokba olyan utalásokat is belefoglaltam, hogy „könyvet csalt a jelenlévők többségének a szemébe”. Színész-énekes meghívásával, a dalok és az elhangzó regényrészletek kiválasztásával, a műsor felépítésével már akkor meggyőzte hallgatóságát arról, hogy könyvbemutatói sokkal többek annál: koreografált, szépívű, szíveig elérő előadások. Regénye együltöbéli végigolvasása pedig átélte velünk a megtapasztalást, milyen az, amikor egy könyv a kézből letehetetlen, mert visz, sodor a történelmi, politikai, szerelmi és egyéb szövevények árja, repít a valóság és a képzelet szárnya a fordulatok hegyein át egyenesen bele az érzelmek tengerébe – mindezt magával ragadó stílusban, tálalásban.

Zsuffa Tünde 2016. október 8-án már az új, *Hid közepén* című kötetét mutatta be Bécsben. „Megható volt” – nem meglepő módon ezúttal is ezt hangoztatta az est után a Pázmáneum közönsége. A nagyinterjúban, amit ezután készítettem vele, ilyen gondolokat hallhattam tőle: „Hiszem és tudom: Isten soha nem fogja engedni, hogy a magyar nemzet elveszzen. Csak éljünk a sok talentummal, amit nekünk adott.”

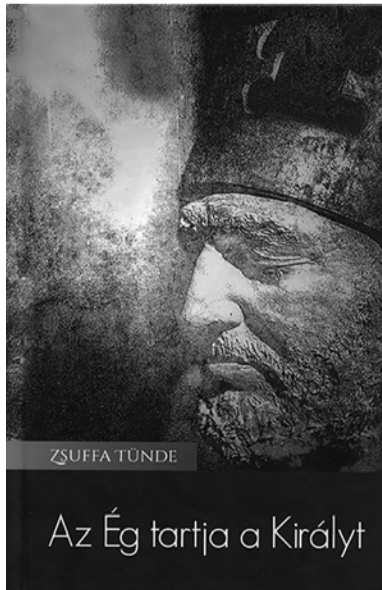
A Kőrösi Csoma Sándor Program keretében 2017 nyarán lezárult az ausztriai szolgálatom és hazatértem Budapestre. Ettől

kezdvé Tünde budapesti könyvbemutatóit látogattam, amikor tehettem. Közben megjelent az *Ingeborg* és hamarosan a *Hírek rabjai* is. Tünde már ötkötetes író volt, s ha iskolákat keresett fel, az osztálytermek helyett tornatermekben tartotta előadásait. Majd egyszer csak jött a hír, hogy az édesapja halálos ágyán tett ígéret – „Esküszöm, hogy egyszer hazatérünk” – valóra vált: Tünde és fia, a többszörös ausztriai bajnok műkorcsolyázó Pepe hazaköltözött Magyarországra.

A 2019 nyaratól 2021 végéig tartó, az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra való készüllet és lebonyolítás jegyében eltelt két és fél esztendő, amelyben külhoni sajtókapcsolati munkatársként dolgozhattam Zsuffa Tünde sajtófőnök mellett, életem talán legszebb két és fél munkaéve volt. Nap mint megtapasztalhattam Tünde toronymagasra helyezett mércéjét, kimeríthetetlen ötletgazdagságát, azoknak a megvalósítását garantáló elképesztő dinamikáját és munkabírását, minden téren megmutatózó elvitathatatlan profizmusát... és a hatalmas szívét, amellyel kivétel nélkül mindenkihez viszonyult, és amellyel nemcsak *arca*, de *lelke* is lett az eucharisztikus kongresszusnak.

ZSUFFA TÜNDE
Az Ég tartja a Földet

ZSUFFA TÜNDE
Az Ég tartja a Királyt

ZSUFFA TÜNDE
Az ÉG tartja a HAZÁT

Már a készüllet ideje alatt napvilágot látott *Az Ég tartja a Földet* című történelmi regénye, amely Árpád-házi Szent Erzsébet életét és korát segít jobban megérteni. „II. András lányának, Erzsébetnek az értékrendje az iránytűnél is pontosabb utat mutat mindenkinek, aki figyel rá” – okolta meg témaválasztását a vele készített újabb nagy-

interjúban. Erzsébet alakját pedig énekekben és táncban is megformálták az író Lezsák Sándorral, a zeneszerző Szikora Róberttel és a magyar színpadok legnevesebb művészeivel. Nem kellett sokáig várni, a kötetekhez rövidesen felsorakozott a folytatás, *Az Ég tartja a Királyt* című, IV. Béláról szóló újabb lebilincselő olvasmány. Ennek megjelenésekor épp a Szentföldet járta Zsuffa Tünde. Mintha ismét jelezte volna a Sors: különleges vagy, ne csodálkozz hát, ha az életed mindennapi történései is különösek...

Legutóbb 2022. december 4-én hallgattam meg könyveit bemutató előadását a budapest-rákosszentmihályi plébánián. „Beszélgetés hazaszeretőről és a hit talpra állító erejéről” – így hirdették a szervezők a programot, s mi, természetesen ezúttal is teltházyian, ismét gyarapodhattunk jó adag feltöltődéssel e téren. Tünde elmondta, hogy Hemmingway és Gárdonyi Géza a kedvenc írója. Hogy anyjának a diktatúra alatt hullott könnyei belé vésődtek. Hogy szerinte a névtelen hősről, a nagymamákról, a nagyapákról nem beszélünk eleget. Hogy aki egyszer a bosszú ösvényére ráteszi a lábát, az sajnos végig is megy azon. Hogy amíg az ember le nem teszi a gögőt, a hiúságot, a hatalomvágyat, addig a küldetését nem fogja teljesíteni. Hogy a karizma és a küldetés visszavehető attól, aki ezekkel rosszul sáfárokodik. Hallhattuk azt is tőle, hogy a magyar nemzet olyan, mint a gumilabda: minél jobban a falhoz csapnak minket, annál jobban visszapattanunk; mindig mindentől meg-

lyezd ezt a hit sziklaszilárd alapjára, szóddát műveltséggazdagító ismeretekkel, olvasd össze a valóság és a képzelet határvonaláival, tedd hozzá váratlan fordulatok nem kevés izgalmát, vond körbe az egészet érzelmek mélységével és magasságával, öntsd formába mindenki számára tetszetős stílusban, majd beszélj róla, magadról és a világról lehangolóan. Ez Zsuffa Tünde sikerének receptje.

Aki nem hiszi, járjon utána; például a novemberben megjelenő, *Az Ég tartja a Hazát* című regényét kézbe véve, amelyből megismerhetjük IV. Béla király harcias fiát, V. Istvánt, annak a hűgát Margitot, akinek apja kolostort épített a Nyulak-szigeten.

„A tatárveszély sem múlik el, kémekek jönnek-mennek, az ispánok áskálódnak, a főurak dorbézolnak, de a király állja a sarat, a haza megmenekül” – mondja az író a nyolcadik regényéről.

Zsuffa Tünde könyveinek lapjain olyan emberek tűnnek fel – az ő szavait idézve –, akiket egymás felé a szívük vezet, és olyan sorsok, amelyek nem a végtelenségben kereszteződnek. A küzdelmek a sötétség ellen a szeretet erejével történnek. Mindent és mindenkit az örök remény élte. Zsuffa Tünde regényei sorsokról, küzdelmekről, szerelmekről, az igazság és a hit győzelmeiről szólnak.

Epp ő, a személye és a munkássága a bizonyosság arra, hogy a mai kor embere is mennyire éhezi az érzelmeire ható szépet, igazat és jót, szomjúhozza a sajátjává tehető tudást. Ez mind ott szunnyad bennünk – de előbbi megmozgatásához és utóbbi oltásához ezeket megtenni képes hiteles forrás kell.

Az itt felsorolt könyvek és írójuk ilyen forrás. És már tudjuk az okot is, hogy miért. Azért, mert az Ég tartja Zsuffa Tündét.

Varga Gabriella

Amíg a zarándok feljut a „Nyeregbe”

(4., befejező rész)

Zarándokutunkat Székelyföld természeti kincseiben, történelmi hagyományában és mondákban bővelkedő táján, Erdővidéken folytattuk. Gazdag történelme és hagyományai híven tükrözik az erdélyi magyarság mindenkor helytállását, a megmaradásért folytatott küzdelmét. Erdővidék egyik legismertebb legendája a Csala-tornya legenda. Sütő István *Csudálókó* című történelmi kisregényében nagyon szemléletesen mutatja be a Vargyas-szorost, a tatárok elől menekülő vargyasiakat és almásiakat.

Vargyas épített öröksége a Daniel-kastély. A Daniel család tagjai hosszú évszázadokon keresztül fontos szerepet töltek

A Szent Korona-kápolna a Kissomlyó-hegyén

be Erdély és a székelység életében. A család jelmondata (amely egy kőfaragványon olvasható) nem véletlenül *Deus providebit!* (Isten majd gondoskodik!). Érdemes a kastély történetébe belelapozni, de legalább annyira izgalmas a bútorfestő és fagaragó Sütő család életének története, munkássága. Koós Károly fél évszázaddal ezelőtt *A vargyasi festett bútor* című könyvében a következőket írta: „A vargyasi bútorfestő-asztalos Sütők esetében olyan példa áll előttünk, amely egyedülálló művészettörténetünkben, amilyenre a néprajzkutatók eddig csak gondoltak, anélkül azonban, hogy ezt adatszzerűen bizonyíthatták volna: egyetlen falusi családon belül, apáról fiúra szállva, 14 nemzedék négy évszázadon át folytatta s folytatja napjainkig ugyanazt a művészeti ipart.”

Sylvester Lajos (†2012) *Kapu egy vargyasi virágoskertre* című írásában a következőket mondja: „A vargyasi Sütő familia dokumentumokkal adatoltan is 440 év hosszúra indáztathatja a család életfáját. Művészetükben talán az a legcsodálatosabb, hogy egy európai művészeti áramlatot, a virágos kedvvel újraéledő reneszánsz művészetet székelyföldivé hasonították, magyarra asszimilálták. [...] Sütő István szellemi mentorainak hitével vallja, hogy a bútorfestés-faragás alapanyagának, a fának lelke van. Nincs két egyforma erezetű és egyforma, csak hasonló mintázatú fa. Az élővilág történetét, sorsának alakulását égvyrúrinek rajzolatába építő fa bocsátja testét a bútorfestő, sulykot mintázó, kapubálványt, kopját faragó alkotó számára, aki imigyen képes örökéletűvé, jelentést hordozóvá, üzenetet közvetítővé tenni a fát. Élővé varázsolja a holtnak tűnő anyagot, és házába falazva, kapuba szerkesztve, bútorba lényegítve hosszú életűvé teszi azt.”

Valóban nagy élmény volt Sütő Istvánnal találkozni és kopjafákról, fejfákról, székelykapukról beszélgetni, megbizonyosodni arról, hogy munkái nemcsak Székelyföldön, hanem az egész Kárpát-hazában ismertek. Erdővidék épített öröksége is igen gazdag, elég ha csak a Szent László legendáját őrző, bibarcfalvi templomra, a nagyajtai vártemplomra (festett kazettái Sütő Béla munkája), a bölönyi vártemplomra vagy a miklósvári Kálnoky-kastélyra gondolunk. De említést érdemel az is, hogy Székelyföld három legkorábbi oklevelekben említett települése is Erdővidéken található (Miklósvár, Nagyajta, Barót, XIII. sz. eleje). Végül még egy példamutató történet idekívánczozik: Vargyas mintegy 68 tagot számláló katolikus közössége 1998-ban kápolnát emelt. Vargyas katolikus templomának építése a XIII. századra tehető. A XV. században gótikus stílusban átépítették, majd az 1800-as években lerombolták. A Szent Antal tiszteletére épült

kápolna alapkövét 1997-ben helyezték el, a következő évben pedig Jakubinyi György érsek úr felszentelte. A döntően reformátusok lakta Vargyason példamutató volt, hogy a templom építéséből református testvérek is alaposan kivették a részüket. Németh Ferenc gondnok úr az arra járó zarándokoknak szívesen megmutatja ezt a modern istenházat.

Székelyudvarhely, a régi Udvarhelyszék anyavárosa az 1876. évi megyerendezéstől Udvarhely vármegye székhelye, legnagyobb magyar lakosságú városa. A legrégebben egészben álló műemléke a Jézus-kápolna, amely a legutóbbi kutatások szerint a XV. század végén épült egy előkelő nemesi család magánkápolnájaként.

Szemközt a Nagyküküllő jobb partján jellegzetes alakú kopár sziklaorom neve Budvár dombja. A székely nép emlékezete Budvart a hun mondával hozza kapcsolatba, amely szerint Attila testvére, Budva építette és tartózkodott benne. A vár és a kápolna regényes múltjára több rege is emlékezik. Az egyik szerint a kápolna helyén pogány áldozati hely állott, míg szemközt a várban már keresztény vitézek voltak. Egy alkalommal, amikor látták a pogány áldozati szertartást, a leghíresebb íjász Jézust kiáltva nyilat repített közéjük. A pogányok ijedtségben szintén Jézust kiáltva megtértek. A csodás esemény emlékére építették a kápolnát.

A csiksomlyói Salvator-kápolna

Az udvarhelyi barátaink közül tizenöt éve találkoztunk először Hajas László fagaragóművésszel. Akkor kapott megbízást, hogy az udvarhelyi Mária Rádió kápolnájának teljes berendezését elkészítse (tabernákulum, kápolna titulusától kezdve a hűsvéti gyertyáig bezárólag). Most újra elmentünk a helyszínre, hogy megcsodáljuk ezt a rendkívül szép és igényes munkát. Közben rögzítettem a magyarázatát. „Két nemes fajfáját választottam a szentély bútorzatának kifaragásához. A cseresznyefa gyümölcse frissítő, a hársfa virága gyógyító. A Jóisten igéje is egyszerre frissít és gyógyít. A tabernákulum ajtaján a plébános kezének másolata látható, ahogy az Úr testét és kehelyben a vért tartja a kezében. A háttér az üres sirt ábrázolja. Számomra azért volt fontos a kettőt együtt bemutatni, mert hiszen feltámadt az Úr és jelen van közöttünk az Oltáriszentségben. A misézőoltár, egy kettétört ostya és egy kehely az Úr Jézust ábrázolja. Az oltár elején látható egy bárány, búzakalász és szőlőgerezd. A bárány Krisztust szimbolizálja, »Ime az Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit« üzenettel. A búzakalász a Golgotát ábrázolja, középen az Úr Jézus és a két bűnös. Jobb oldalon a bűnbánó lator, akinek a

búzakalász szára egygyé vált a középen álló szárral, mert megbánta bűneit. A másik búzaszál hét gyökérrel kapaszkodik a földbe, mely a hét főbűnt jelzi, mert megátalkodott, ezért még a kalász is a tetején mintha elfordítaná a fejét a megbocsátás kegyelemétől. A szőlőgerezd számomra azt jelenti, hogy maradjak a szőlőkön. Az oltárkép a Szűzanyát ábrázolja, akinek palástja alá sok gyermeket faragtam, akik székelyruhában vannak. Van olyan hely, ahol nincs figurális ábrázolás, ezért üres, ide a kápolnába betérő látogatókat terveztem. A kápolna titulusa a Mennybe felvett Királyné, ezért van korona a Szűzanya feje felett. Az oltárkeresztben látható a Házas Hétféje szimbóluma, ami azért fontos számomra, mert mindkét szentségnek, a házasságnak és a papságnak alapítója és őrzője maga az Úr Jézus. Utólag készítettem el az utolsó vacsorát ábrázoló alkotásomat, a szentély belső falára, átellenben az oltárral. Ezen látható amint Júdás szemben az oltárral a tálba nyúl. »Az árul el engem, aki velem együtt a tálba nyúl«, mondá az Úr.”

A mester elmondta azt is, hogy eddig több mint tizenhét templomtól kapott megbízást hasonló munkákra. Legutóbbi alkotása a pusztadaróci templom teljes bútorzatának kidolgozása volt, és nagyon hálás azért, hogy a Gondviseléstől ilyen talentumot kapott, hogy keze munkájával szolgálhatja az evangélium örömhírét.

Zarándokutunk utolsó állomása Alsó-csernáton volt, ahol a falu egyik szép udvarházában működik a Haszmann Pál Néprajzi Múzeum, Erdély egyik leggazdagabb, legszebb magyar népművészeti gyűjteménye. A múzeumi anyag Felső-Háromszék népművészetének legértékesebb darabjait mutatja be. A két éve elhunyt múzeumalapító, Haszmann Pál valóban egy nemzetben gondolkodó és az egész magyarság sorsát szívében viselő nagyszerű néprajztudós volt,

A Salvator-kápolna előtti kereszt felirata

aki így jellemezte székelységüket: „A székely ember lelkében, hitében, gondolkodásában szabadnak született, egész cselekvését eszerint fogalmazta és élte meg. Ez a mi esetünkben sem történhetett másképpen. A nehézségektől soha nem hátráltunk meg, nem riadtunk vissza. Kicsi gyermekkorunktól szüleink úgy neveltek, hogy a feladatoknak eleget kell tenni. Megalkudni semmi áron nem szabad. Az igazunk érvényesítéséért nagyon meg kell harcolnunk. Drága örökségünket meg kell ismernünk, gazdagítani kell azt nap mint nap, és át kell örökítenünk e drága kincset nemzedékről nemzedékre. Ebbe nőttünk bele mi, a három fiútestvér, és ebben a szellemben egyengettük a gyermekeink útját is.” Pál ikertestvére, a 81 éves József viszont évtizedek óta töretlenül dolgozik, élmény volt meghallgatni és megnézni munkáit. Szenvedélye a fagaragás és az új nemzedék tanítása. Elmondta, hogy édesapjuk faragóként vezetett az iskolában és rajzolni tanította a diákjait. „Először a pásztorfaragást tanultuk meg bicskával, utána a bonyolultabb fogásokat. Akik akkor tőle tanultak, ma is szívesen veszik kezükbe a vést. Aztán látjuk, hogy elfogynak a kopjafák a temetőkből, bejött az új mód, akkor

kezdtünk a rokonoknak, ismerősöknek fejfákat faragni. Visszaloptuk a kopjafát, és most már újra kopjás temető van Csernátonban. Ugyanez történt a székelykapukkal is, ma már csak Csernátonban van. Negyven-ötven ember tud székelykaput faragni. Így indult be a népfőiskola, amit most én vezetek” – mesélte. Kérdésemre, hogy most mi tölti ki napjait, először kitérően válaszolt: a fa akkor is él, amikor mű lesz belőle hosszú munkával. „Ha nem kerül tűzre, hanem valami szép dolog készül belőle, ha az ember akarja és a lelkét is odateszi, akkor velünk közösen él tovább, és így látom ezt teljesnek. A díszítőfaragás vonz mindig, de szabadidőmben most már inkább kisplasztikát faragok, és nagyon érdekel a Babba Mária, a Csiksomlyói Szűzanya ábrázolása és megformálása. Ezzel próbálkozom az elkövetkező időben.”

Végül még egy nagyszerű találkozást kell megemlítenünk. „Ha a gyermek szívének száz kapuja volna, mint Théba városának – tartja az ókori bölcsélet –, akkor mind a száz kaput ki kellene nyitni, hogy a gyermekkor virágos mezejéről minél több örömet vihessen a felnőttkor rögös útjaira.” Ezeket a kapukat nyitogtja immár huszonötödik éve Haáz Sándor tanár úr Szentegyházán és engedi be rajta az öröm ódáit. Személyesen is megbizonyosodhattunk: felemelő élmény volt Haáz tanár úrral beszélgetni és végighallgatni egy óráját, ahogy éppen a legkisebbeket énekelte. A kórus e sorok írásakor éppen az Egyesült Királyságban vendégszerepel.

A másik csodálatos impresszió volt Szentegyházán, amikor az elsőosztályos gyermekeket a tanítónő a tanórák végén, mindegyiket külön megölelve bocsátotta útjára. Bárcsak sok erdélyi és anyaországi iskolában hasonlót lehetne tapasztalni!

Márton Áronnak, Erdély nagy püspökének – akinek kinevezését felekezeti hovartartozástól függetlenül lelkesen fogadta Erdély hívő népe – 1939. február 12-én, püspökké szentelése alkalmával Kolozsváron elhangzott szavai több mint nyolcvan év elteltével, a mai világunkban is nagyon aktuálisak: „Vallom és hirdetem, hogy vannak olyan igazságok, amelyeknek alapján minden igaz embernek találkoznia kell. Ahogy Erdély földjén a hegyek völgyekkel, a mezők erdővel, hófedte bércek a síksággal váltakoznak, éppen úgy váltakoznak a népek Erdély földjén, ahol három nyelven beszélnek és hat-hétféle szertartás szerint imádják Istent, de van a krisztusi evangéliumnak ereje, amely hozzásegít ahhoz, hogy különféle ellentétek összhangba olvadjanak fel és a testvéri együttműködés útját egyengessék.”

Nemzeti összetartozásunk és a magyarok megmaradásának záloga: Csiksomlyó. Ahogyan Darvas-Kozma József pápai káplán egyik írásában fogalmazott: „Kívánom, hogy ahogyan a Hargita s átellenben a Somlyó-hegy a Szent Szűz szentélyével őrt áll, úgy mi is, katolikus és katolikus gyökerű magyarok közösen álljunk helyt az új pogányság támadásaival szemben. Isten áldása kíséreljen mindnyájunkat, hogy őrizni tudjuk azt az ezeréves kincset, amit szent királyaink és nagyjaink bíztak ránk.”

Udvarhelyi Olivér

2023, Pünkösöd

Fényképek: Udvarhelyi Nándor

Gratulálunk új magyar Nobel-díjasainknak!

Szeretettel gratulálunk Karikó Katalin magyar biokémikusnak, aki Drew Weissman amerikai mikrobiológussal együtt az mRNS-alapú vakcinák kifejlesztését megalapozó felfedezéseivel kiérdemelte az idei orvosi-életlani Nobel-díjat.

Ügyszintén gratulálunk Krausz Ferenc magyar fizikusnak, aki Pierre Agostini és Anne L’Huillier francia társaival megosztva kapta az idei fizikai Nobel-díjat az elektronok atomon belüli mozgásának vizsgálatát szolgáló attoszekundumos fényimpulzusokat előállító kísérleti módszereikért.

A díjat mindketten hagyományosan december 10-én, az elismerést alapító Alfred Nobel halálának évfordulóján veszik át.

Büszkék vagyunk rájuk! (Szerk.)

Edelstetteni templom és kolostor – Kárpótlás előtt és után

A római alapítású Augsburgtól nem messze, a bajorországi svábok lakta szelíd dombok között húzódik Edelstetten falucska. Alig ötszáz lakjára, azonban már a középkor óta ágostonrendi kolostoráról volt ismert. Az eredetileg gótikus épületet azonban három alkalommal is feldúlták: utoljára a svédek a harmincéves háború idején. A romba dőlt kolostort az apácák a XVII. század végén az akkori ízlésnek megfelelően barokk stílusban építették újjá, és az egyházi előjáróknak annyira elnyerte a tetszését, hogy a templomot jórészt saját adományokkal tették még tetszősebbé. Az ágostonrend azonban nem sokáig maradt a kolostor tulajdonosa, mert a napóleoni idők egyházellenes hangulata német földön is erősen éreztette hatását, ami a szekularizációban csúcspontot ért el. Az 1803-ban életbe léptetett rendelet kisajátította a nem betegápolással és neveléssel foglalkozó szerzetesek rendházait az azokhoz tartozó ingatlanokkal, illetve gazdasági épületekkel együtt. Az így szerzett javakkal a francia forradalom és annak hatásai elől menekült, vagyonukat veszített főnemeseket kárpótolta mind a bécsi udvar, mind pedig valamennyi német uralkodó.

Így jutott az edelstetteni kolostor és barokk templom a Brüsszelben született Charles Joseph de Ligne herceg tulajdonába. A herceg – mint kiváló katona és diplomata – egy időben a Habsburgok fennhatósága alatt álló Németalföldön képviselte a bécsi kormányt, a francia forradalom kirobbanását követően azonban menekülnie kellett. Vagyonának jórészt is hátrahagyani kényszerült, ezért az udvar a szekularizációból származó javakkal sietett a segítségére. Edelstetten azonban távolról sem tudta az addig nagyvilági élethez szokott herceg igényeit biztosítani, így már egy esztendővel később a kiváló állapotban lévő rendház, a hozzá tartozó szép barokk templom és a környező erdők gazdát cseréltek: ezúttal minden Esterházy Miklós

herceg tulajdonába került – és maradt is a mai napig az Esterházy család birtokában. A szekularizáció idején elszemvedett anyagi károkért a német állam 1803 óta mind a két nagy egyháznak, a katolikusnak és az evangélikusnak is évente jóvátételt fizet, amelynek összege az elmúlt esztendőben 602 millió euro volt. Az első világháborút követően az akkor életbe lépett új alkotmány ugyan említést tett egy végérvényes kárpótlási összeg fontosságáról, de a szándék mind a mai napig írott malaszt maradt, pedig a jelenlegi Németország alaptörvénye is tartalmazza ezt a passzust.

Igaz, kereken ötven évvel ezelőtt az akkori kormánykoalícióban részt vevő Szabaddemokrata Párt elnöksége tervbe vette a szekularizációból eredő kárpótlás egy összegben történő, végérvényes rendezését. Az ügy akkori óriási felháborodást váltott ki, és még Willy Brandt kancellár is úgy vélte, hogy nem érkezett el az idő az ilyen jellegű intézkedésekre. Azonban a mind nagyobb költségvetési problémákkal küzdő berlini kormány az elmúlt években újfent bolygatni kezdte a problémát, és Olaf Scholz kancellár 2021-ben indítványozta, hogy a kérdést az illetékesek tűzzék napirendre. Az elmúlt két évben immár öt alkalommal ülésezett a kormány és a tartományok, valamint az egyházak megbízottaiból alakult testület. A felek már elvi megállapodásra jutottak, amelynek értelmében az idestova bő két évszázada húzódó ügyet egy szeri alkalommal történő, 11 milliárd euro kifizetésével egyszer s mindenkorra le lehetne zárni, de a tartományi miniszterelnökök közölték, hogy képtelenek ekkora összeg előteremtésére. Egybehangozóan viszont hangsúlyozták azt is, hogy a tárgyalásokat folytatni kívánják, mert véleményük szerint a katolikus és az evangélikus felekezet vezetői a jelenlegi egyházellenes hangulatban az eddiginél nagyobb kompromisszumkészséget fognak mutatni.

Vincze András

Püspöki szinódus: járjunk együtt, alázatosan, buzgón és örömmel

2023. október 4-én, szerdán a Szent Péter téren bemutatott ünnepélyes szentmisével elkezdődött a Vatikánban a püspöki szinódus. A hónap végéig tartó üléseken 464 személy vesz részt, köztük 365 állandó tag, és 54 nő is, akik először kaptak szavazati jogot. A szinódus intézményét VI. Pál pápa alapította 1965-ben. Célja, hogy a világ püspökei megvitassák az egyházat érintő legfontosabb kérdéseket.

A megnyitó szentmisén homíliájában a Szentatya rámutatott: az emberek Jézus sok tanítása és csodája ellenére sem térnek meg, sőt félreértik Őt, Ő azonban ebben „a lelkipásztori vigasztalanságban” sem keseredik el, hanem „re emelt tekintettel áldja az Atyát, aki Isten Országát az egyszerűeknek nyilatkoztatta ki. Jézus túlát a dolgokon, dicséri az Atya bölcsességét, meglátja az elrejtett dolgokat, az egyszerűek szívébe fogadott Igét, Isten Országának fényét, amely utat tör magának. „Nincs szükségünk immanens tekintetre, amely emberi stratégiákból, politikai számításokból vagy ideológiai csatározásokból áll, mi nem egy parlamenti ülésre vagy reformtervezet meghozatalára gyűltünk egybe, hiszen a szinódus nem parlament, mert a főszereplő itt a Szentlélek. Azért vagyunk itt, hogy Jézus tekintetével járjunk, aki áldja az Atyját, és befogadja a megfáradtat, az élet terhét hordozókat” – szögezte le Ferenc pápa. Beszéde befejező, buzdító részében azt kérte, hogy: járjunk együtt, alázatosan, buzgón és örömmel, Assisi Szent Ferenc, a szegénység és béke szentjének a nyomában haladva, aki testén viselte Jézus stigmáit. Róla írta Szent Bonaventúra, hogy miközben imádkozott a feszület előtt, az Úr szólt hozzá: „Menj és javítsd meg egyházamat.” A szinódus is arra emlékeztet, hogy az Anyaszentegyháznak mindig szüksége van a megtisztulásra, a „megújításra”, mert mindannyian Isten megbocsátott bűnös népe vagyunk, amely vissza akar térni a forrásához, Jézushoz, hogy a Lélek ösvényein járjon, aki legyen és maradjon a szinódus főszereplője – zárta homíliáját Ferenc pápa a szinódust megnyitó szentmisén.

GILVÁCS:

A Nepomuki Szent János-templom festése

Gilvács Szatmár megyében található, Nagymajtény község filiája. A *Historia Domus* tanúsága szerint a jelenlegi templom 1888-ban épült és Nepomuki Szent János a védőszentje.

1958-ban Diczig Béla nagymajtényi plébános felkérte a nagykarolyi Lukácsovits Magda fiatal művésznőt egy templomszépítő munka megvalósítására. A festőművésznő nagy örömmel vállalta a feladatot, hiszen ez volt számára az első ilyen jellegű munka. A falu lakói is izgalommal teli figyelemmel kísérték a templom szépülését.

A művésznő Nepomuki Szent János életének két epizódját jelenítette meg a templomhajó két oldalán. Az egyik a dühös király ordítva követeli a királyné gyónatójától a gyónási titok megszegését, és közben a király katonája fáklával égeti. A másik kép pedig vértanúhalálát ábrázolja, amikor Szent Jánost a király jelenlétében a Moldva folyóba dobják.

A művésznő alkotása továbbá a mennyezeten a négy evangélista, középen pedig Krisztus.

A templom szentélyében egy női alak *Fidelis* szalaggal a krisztusi hűséget, egy férfialak *Fortis* szalaggal az erős, megfélemlíthetetlen hitet jelképezi.

A közösség tagjai mind a mai napig hálával és szeretettel emlékeznek vissza Lukácsovits Magda művésznőre, amiért közvetlenségével, barátságával és művészetével gazdagította az itt lakók életét.

Biró Norbert plébános, Nagymajtény

Munkásságomat a templomfestés terén már főiskolás koromban megkezdtem: Gilvácson 1958-ban, Csomaközön 1960-ban festettem, Désre szintén 1960-ban készítettem tervet. Azután minden nyáron festettem szünidőben, amíg Vajdahunyadon tanár voltam. [...] Én is először barokk stílusban kezdtem: Gilvácson az első templomfestésemmel – a barokk felfogásnak megfelelően, az illuzionizmus módszereit alkalmazva – megpróbáltam a kicsi templomocskát a belső terét tágasabbá, a mennyezetet és a falakat levegősebbé tenni.

Nagyon széppé varázsolta templomunk belsejét

1958 nyarán igencsak nagy izgalommal vártuk templomunk belső restaurálásának kezdetét, amikor is Uhár József káplán úr tudomásunkra hozta, hogy egy nagykarolyi művésznő vállalta a festést, aki számára ez lesz az első templom, amit festeni fog. Mivel a gilvácsi templomot Nepomuki Szent János tiszteletére szentelték fel, a művésznő a vértanú életének két legmeggrázóbb eseményét örökítette meg.

Mindenki arra gondolt, és beszéltek is egymás között: hogyan is fog nő léte boldogulni, állványok tetején dolgozni?

Nagy meglepetésünkre igencsak könnyedén mozgott, alkotott. Ötvennégy év elteltével is pontosan emlékszem, mekkora csodálattal szemléltük a festett arcoknak a falunk lakosaihoz való hasonlóságát, a csodálatos színeket. Nagyon széppé varázsolta kicsinyke templomunk belsejét, amelyre igen büszkék vagyunk, boldogan lépünk be ajtaján minden alkalommal.

Lukácsovits Magdát igazán megszerettük, férjessel, aki az egyház gondnoka volt, mindig szívesen fogadtuk a házukban, otthonunkban. Örökké hálásak vagyunk a művésznőnek a szép munkáért. Igen sokat köszönhetünk a már említett Uhár József akkori káplán úrnak is az áldozatos munkáért, fáradtságért.

Tillinger Mária, Gilvács

Tisztelgés

egy termékeny élet magyszerűsége előtt

Lukácsovits Magdával a hatvanas években találkoztam először, amikor Balogh Jolán művészettörténész ösztönzésére Budapestre jött, hogy a Szépművészeti Múzeumban restaurátori gyakorlatát újabb szempontok figyelembevételével vigye előre.

A fiatal, rendkívül szerény hölgy már az első pillanatban megnyerte rokonszenvünket, s a művészet terén való tájékozottsága csak fokozta iránta érzett tiszteletünket. Az idő múltával elmosódtak emlékezetemben azok a feladatok, amelyekben velünk együtt részt vett, de megmaradtak azok a jó gondolatok, amelyek szorgalmát és tanulmányosságát bizonyították. Nem hiába vált a későbbiek során – már Németországban – egy restaurátor-vállalkozás főmunkatársává.

Németországi látogatásom alkalmával, otthonunkban volt először lehetőségem szembesülni azzal a ténnyel, hogy Magda elsősorban kiváló alkotóművész, aki nagyszerű, bensőséges festmények birtokában játszi könnyedséggel oldott meg olyan feladatokat, amelyek a restauráláson túl önálló, kreatív megoldásokat tettek szükségessé. Ottlétemkor arra is rá kellett jönnöm, hogy fáradhatatlansága mellett nagy akaraterővel is rendelkezik, ami átsegítette őt sok nehézségen.

Festményeire visszatérve el kell mondanom, hogy rám mi tett mély benyomást: a kolozsvári Akadémián elsajátított mesterségbeli tudását korai stúdiúmáim láthattam, a későbbiek tökéletesedése nyomán pedig felelősséggel vállalhatott *esztétikai helyreállítást*. Természetesen a restaurálás elsősorban a műszakszerű konzerválását követeli meg, de nem utolsósorban az esztétikai helyreállítást is. Ez utóbbit nem lehet elképzelni alapos rajztudás és festői gyakorlat nélkül.

Nemcsak korai *festményei* bizonyítják, hogy Magda milyen kvalitásokat hozott létre, hanem a később született alkotásai is. Különösen Márton Áron püspök urunk és más egyházi méltóságok portréi váltottak ki bennem elismerést, ugyanúgy tiszteletet. Azt hiszem, nem tévedek, ha úgy vélem, az emberábrázolás egy festő számára a legnagyobb próbatétel. E tekintetben nem elég a hasonlatosság, hanem fő érdem a személyiség szuggesztív megjelenítése. Nos, Magda művei ennek teljében vannak.

Szót kell még emelnem az utóbb született *falképei* érdekében is. Ezek a számunkra szokatlan közvetlenségükkel, egyszerűségükkel ragadnak meg, melyek a gondos megformálás mellett érdekes gondolati és történeti háttérrel rendelkeznek.

Végül a nagyszerű, 2007. évi őszi budaörsi bemutatkozását is meg kell említeni, ahol tanúi lehettünk a nagy odaadással összeállított tablósorozatnak, amely a *liturgikus alkotásokat* vonultatta fel. Ezek láttán nem győztünk csodálkozni Magda sokoldalúságán.

A fentiek összegzéseként kalapot emelünk egy termékeny élet magyszerűsége előtt.

Móré Miklós
restaurátor, Budapest

A művésznő életművéből bővebb izelítő található a 2014-ben Németországban megjelent *Fidem pinxit – Sie malte den Glauben – A hitet festette* című albumban, amely két kötetben, gazdag képanyag és két nyelven (magyarul és németül) olvasható szövegek által nyújt keresztmetszetet Lukácsovits Magda munkásságáról. (Szerkesztők: Ildar Hatzack – Varga Gabriella – Erős Zoltán Levente, Bauer-Verlag, Thalhofen, 2014.)

